

Суседзі, апантаня будаўнічым свербам, ламаюць сцены і перааробляюць сваё жыллё. Але самавольная перапланіроўка кватэры можа несці пагрозу стану ўсяго жыллага дома.

Выгляд дарогі, запоўненай машынамі, парушае сувязі паміж рознымі адзеламі мозгу, а марскі пейзаж, наадварот, спрыяе пэўнай сінхроннасці. Такім чынам, мора ўздзейнічае на наш мозг як... медытацыя.

Той, хто жыве далёка ад сваёй радзімы, «мысль» фібрамі душы. У іх памяць вымяраецца не плоскасцю «абы дзень да вечара» — яна больш аб'ёмная, рэчывына маркіраваная, родавая... Мы ж не разумеем лёсавы перавагі.

Выдаецца з 9 жніўня 1917 г.

ПАВЯЛІЧЫЦЬ ЭФЕКТЫЎНАСЦЬ ПРОДАЖАЎ КАЛІЙНЫХ УГНАЕННЯЎ ПРАЗ БКК

Прэзідэнт Беларусі Аляксандр Лукашэнка лічыць неабходным узмацніць беларуска-расійскае ўзаемадзеянне ў калійнай сферы. Аб гэтым ён заявіў 22 ліпеня на нарадзе па пытаннях рэалізацыі калійных угнаенняў, паведамілі БЕЛТА ў прэс-службе беларускага лідара.

«Мы імкнемся ўмацаваць сваю прысутнасць як на традыцыйных для нас, так і на новых, перспектывіных рынках мінеральных угнаенняў, — сказаў кіраўнік дзяржавы. — Разам з расіянамі нам будзе прасцей і лягчэй адстойваць свае інтарэсы».

Аляксандр Лукашэнка нагадаў, што ў маі была створана сумесная беларуска-расійская рабочая група. «Паколькі былі некаторыя праблемы на цяперашнім этапе, няўзгодненых дзеянняў і меркаванняў па рабоце ў названай сферы, і гэта ускладнялася тым, што мы ж не адны працавалі пры рэалізацыі калійных угнаенняў, мы цесна супрацоўнічалі з расіянамі ў гэтай сферы, таму было рашэнне — прыцягнуць, як прынята цяпер гаварыць, незалежных спецыялістаў і прааналізаваць сітуацыю», — сказаў Прэзідэнт. Акрамя таго, Прэзідэнт цікавіцца работай на перспектыву: «З'яўляюцца новыя вытворцы калійных угнаенняў, і не толькі ўнутры нашай краіны, але і за яе межамі, якія хацелі б у перспектыве, як яны сёння з'яўляюць, працаваць сумесна з намі па рэалізацыі калійных угнаенняў праз БКК».

Прэзідэнт звярнуў увагу на тое, што Беларуская калійная кампанія была створана для павышэння эфектывасці работы як «Беларуськалія», так і «Уралкалія». Паводле яго слоў, жыццё паказала, што гэта рашэнне было ўзаамяжым і своечасовым. З моманту свайго з'яўлення кампанія заваявала вялікі аўтарытэт, а дзякуючы якасці прадукцыі з ёй лічацца ўсе партнёры ў свеце. «Але ў апошнія гады ў сферы вытворчасці і рэалізацыі калійных угнаенняў адбываюцца істотныя змяненні, і нам трэба прыняць рашэнне, як дзейнічаць на перспектыву».

Прадстаўнікі беларускай часткі групы сумесна з іншымі зацікаўленымі асобамі, якія прысутнічалі на нарадзе, далі кіраўніку дзяржавы аб выніках работ групы. У прыватнасці, беларускім і расійскім бакамі былі падпісаны сумесны пратакол, асноўныя палажэнні якога былі прадстаўлены Прэзідэнту.

Аляксандр Лукашэнка даручыў неадкладна пачаць выкананне дамоўленасцяў, дасягнутых з расійскім бакам па павелічэнні эфектывасці продажаў калійных угнаенняў у рамках БКК. Бакі прыйшлі да пагаднення, што фінансаванне дзейнасці Беларускай калійнай кампаніі будзе ажыццяўляцца ў парытыце 50/50. Акрамя таго, расійскі бок згадзіўся ўзмацніць ролю беларускіх спецыялістаў у кіраванні БКК.

Кіраўніку дзяржавы таксама дадана аб тым, што бакі знайшлі разуменне па праблемных пытаннях, якія сталі на парадку дня работы БКК, і не пазней як 1 красавіка 2014 года будуць прыняты ўсе рашэнні, якія неабходны для павышэння эфектывасці дзейнасці БКК.

Рыгор РАПОТА:

«САЮЗНАЯ ДЗЯРЖАВА ЧАКАЕ ГРАМАДСКІХ ІНІЦЫЯТЫЎ»

Пытанні інтэграцыйнага супрацоўніцтва Беларусі і Расіі, месца самой Саюзнай дзяржавы ў геапалітычнай прасторы — тэма, якая турбуе многіх нашых чытачоў. Яна легла ў аснову размовы галоўнага рэдактара «Звязды» Аляксандра КАРЛЮКЕВІЧА з дзяржаўным сакратаром Саюзнай дзяржавы Рыгорам РАПОТАМ.

— Паважаны Рыгор Аляксеевіч, нядаўна народы нашых краін святкавалі Дзень Вялікай Перамогі, а 22 чэрвеня разам узгадзілі загінуўшым у Вялікай Айчыннай вайне. І якраз напрыканцы чэрвеня на беларускай зямлі праходзіў Кангрэс рускай прэсы, які сабраў больш за 200 кіраўнікоў і журналістаў рускамоўных СМІ з усяго свету. Пастаянны Камітэт Саюзнай дзяржавы таксама ўдзельнічаў у арганізацыі гэтага форуму. Ці не падаецца вам сімвалічным, што правядзенне кангрэса супала з датай пачатку Вялікай Айчыннай? Наколькі значым для Саюзнай дзяржавы вам уявілася правядзенне кангрэса?

— Свята 9 Мая з'яўляецца агульным для мільянаў людзей. Кожны, хто выйшаў у шырокі свет з паставевай прасторы, ведае цану Перамогі. Частка мерапрыемстваў XV Кангрэса рускай прэсы праходзіла на Брэсцкім чыгуначным уз'язе ў памяць журналістаў з мінства краін свецкай сустрэлі менавіта ў Брэсцкай крэпасці. Для творчых людзей гэта моцны эмацыянальны вопыт.

Кангрэс дае магчымасць прафесіяналам, аб'яднаным рускай мовай, увагай да рускай гісторыі, рускай культуры збірацца і абмяркоўваць сур'ёзныя пытанні. Важна, што незалежна ад этнічнага паходжання выхадцаў з Расіі радніць атаясамленне сябе «рускімі людзьмі». Гэта перакананне ляжыць ў аснове іх намаганняў па захаванні рускай культуры.

Кангрэс штогод падсумоўвае вопыт работы рускамоўнай прэсы, імкнецца падтрымаць супольнасці людзей, якія размаўляюць на рускай мове. Пры гэтым захоўваецца важнасць аднаго і з этнічнымі культурамі ў самых розных прасторах. Паважанае стаўленне адзін да аднаго, да краіны знаходжання, да іншых народаў — найпершая умова для гэтага працэсу. Сама ідэя кангрэса ўсвабодзіла імкненне трымаць дзверы Расіі шырока адчыненымі. Гэта неабходна, між іншым, і для выбудовы эканамічных стасункаў, стварэння новых, узаемавыгадных праектаў.

ХРОНІКА АПОШНІХ ПДЗЕЙ

«ХІЗБАЛА» ПРЫЗНАНА ТЭРАРЫСТЫЧНАЙ АРГАНІЗАЦЫЯЙ

Урады краін Еўрапейскага саюза 22 ліпеня прынялі рашэнне аб'явіць баявое крыло радыкальнай шыіцкай арганізацыі «Хізбала» (Ліван) тэрарыстычнай арганізацыяй, паведаміў інфармагенцтва. Паводле заявы крыніц агенцтва ў дыпламатычных колах, арганізацыя неўзабаве будзе даддзена ў спецыяльны «тэрарыстычны» спіс, пасля чаго ў дачыненні да яе пачнуць дзейнічаць адпаведныя санкцыі. Прызнанне «Хізбалы» тэрарыстычнай арганізацыяй будзе азначаць замарожанне яе рахункаў у еўрапейскіх банках, забарону на павязкі ў краіны Еўрасаюза, а таксама магчымы арышт у лідараў, калі яны апынуцца ў Еўропе. Раней «Хізбала» была прызнана тэрарыстычнай арганізацыяй у ЗША і Ізраілі. Акрамя таго, супраць яе ўвайлі санкцыі багата арабскіх краін Персідскага заліва, якія лічаць ліванскіх шыітаў агентамі Тэгерана.

ІНЧОН АБВЕШЧАНЫ СУСВЕТНАЙ СТАЛІЦАЙ КНІГІ 2015

ЮНЕСКА абвясціла, што статус сусветнай сталіцы кнігі 2015 года прысвоена гораду Інчхону (Рэспубліка Карэя) у знак прызнання высокай якасці яго праграмы па папулярызацыі культуры чытання сярод моладзі і ўразлівых груп насельніцтва. Інчхон стаў 15-й Сусветнай сталіцай кнігі. Яго папярэднікі — Мадрыд (Іспанія), Аляксандрыя (Егіпет), Нью-Дэл (Індыя), Антверпен (Бельгія), Манрэаль (Канада), Турын (Італія), Багата (Калумбія), Амстэрдам (Нідэрланды), Бейрут (Ліван), Любляна (Славенія), Буэнас-Айрэс (Аргенціна), Ерзван (Арменія). Сталіцай кнігі 2013 года з'яўляецца Бангкок (Тайланд), а 2014-га года — Порт-Харкорт (Нігерыя).

КАВА? ТРЫ КУБАЧКІ, НЕ БОЛЬШ!

Некаторыя жанчынны, якія рэгулярна піюць каву, могуць сутыкнуцца з шэрагам ускладненняў з боку здароўя і ў асобных выпадках нават набраць вагу. Пра гэта заявіла кіраўнік цэнтру эстэтычнай медыцыны «Рімарыта» Рыма Майсэнка. Але кáva нагарае талі, толькі калі ў яе класіфікацыю ўключаны ад трох чайных лыжак і больш. Небяспечныя дапаўненні да кавы — згушчонак, мёд, вяршкі. Рэальная небяспека надыходзіць, калі піць у дзень ад трох і больш кубкаў моцнай кавы, лічыць дыетолог. Дыстанія, гіпертанія, згушчэнне крыві, эмацыянальная лабільнасць, бяспсонніца, дыярыя, тахікардыя і сардэчная недастатковасць з прычыны дыстрафіі міякардыя, арытміі — усё гэта цяжка наступіць залежнасці ад кавы. А таксама не варта забываць і пра «касметычны» эфект. З-за кавы можа назірацца дрэнная пругкасць скуры, змяненне колеру зубоў, з'яўленне маршчынаў, сухасці скуры, пігментных плямаў, цымяняных валасяў.

ПАДРАБЯЗНАСЦІ

ЭСТОНІЯ АДМОВІЛАСЯ АД АДЗІНАЙ БАЛТЫЙСКОЙ АРМІІ

Міністр абароны Эстоніі Урмас Рэйнасулу раскрытыкаваў ідэю аб'яднання ўзброеных сіл краін Балтыі, якую на днях выказаў прэзідэнт Латвіі Андрэс Берзіньш. «Што тычыцца ўтварэння адзінай арміі, то гэта я рэалістычна не лічу, таму што ў кожнай дзяржавы свае сілы абароны, кожная дзяржава свая вае і сама, і гэтая самастойнасць не пераходзіць аднаго асобнага абароннага панаў НАТА», — заявіў міністр, дадаўшы, што ўладам Латвіі і Літвы неабходна павялічыць выдаткі на абарону. Прапанова аб стварэнні адзіных узброеных сіл Латвіі, Літвы і Эстоніі Берзіньш выказаў 20 ліпеня ў інтэрв'ю агенцтву BNS. Ён падкрэсліў, што кожнай краіне паасобку няма сэнсу ўкладваць вялікія грошы ў абарону. Наштаць больш эфектывай, па словах латвійскага лідара, была б кансалідацыя ўзброеных сіл. Тым часам згодна з дакладам ад абароназдольнасці прыбалтыйскіх дзяржаў, які быў прадстаўлены мінулай восенню, Латвія валодае найменшымі магчымасцямі для супрацьстаяння знешнім пагрозам. Самая баяздольная армія — у Эстоніі.

НОВЫЯ ТАРЫФЫ НА МІЖГАРОДНІ ПРАЕЗД

Змяняюцца тарыфы на міжгародні аўтамабільны перавозкі пасажыраў у рэгулярных зносінах (акрамя міжгародніх маршрутаў, пазначаных асобна).

Паводле інфармацыі дзяржаўнага падпрямства «Мінсктранс», яны будуць наступнымі. На звычайных маршрутах: у аўтобусах агульнага тыпу — памеры 420 рублёў за кіламетр праезду, у аўтобусах з мяккімі адкіднымі сядзеньнямі — 432 рублі, на хуткасных адпаведна 544 і 564 рублі. Кіламетр праезду на дадатковых рэйсах будзе каштаваць пасажыраў: у аўтобусах агульнага тыпу — 566 рублёў, у аўтобусах з мяккімі адкіднымі сядзеньнямі — 584 рублі. Тарыфы на экспрэс-маршруты складуць адпаведна 630 і 650 рублёў.

Наступныя тарыфы на аўтамабільны перавозкі пасажыраў у рэгулярных зносінах на міжгародніх маршрутах за адзін кіламетр праезду вызначаюцца асобна для наступных маршрутаў: «Мінск — Гродна» праз Баранавічы і «Мінск — Слонім» праз Баранавічы — памеры 358 рублёў; «Мінск — Магілёў» — 384 рублі; «Мінск — Магілёў» — «Мінск — Падсідзе» — «Мінск — Раванічы», «Мінск — Трабы» — 462 рублі; «Мінск — Пінск» праз Клецк — 440 рублёў; «Мінск — Пінск» праз Баранавічы 300 рублёў. Тарыфы на перавозку дзяцей ва ўзросце ад 5 да 10 гадоў у рэгулярных зносінах на міжгародніх маршрутах вызначаюцца ў памеры 50 працэнтаў ад кошту. Зніжка не распаўсюджваецца на маршруты, якім прысвоены нумар з сімвалам «К», яны не адносяцца да перавозак транспартам агульнага карыстання. Права на праезд па такім тарыфе даецца на падставе пасведчання аб нараджэнні (дакумента, што сведчыць асобу аднаго з бацькоў, у якім маецца адзнака пра дзяцей). Тарыфы на аўтамабільны перавозкі ў рэгулярных зносінах на міжгародніх маршрутах уведзеныя з 1 жніўня.

Да ведама

Надвор'е

На выхадныя зноў вернецца лета

У аўторак тэрыторыя нашай краіны застаецца пад уплывам атмасферных фронтальных цыклонаў з цэнтрам над Смаленскай вобласцю Расіі, паведаміла рэдакцыя спецыялістаў Рэспубліканскага гідраметэцэнтру Мінпрыроды Вольга ФЯДОТАВА.

Таму амаль паўсюдна будзе ісці дажджы, месцамі моцныя, часам навальніцы. У асобных раёнах прагназуецца ўзмацненне паўночна-заходняга ветру парывамі да 15—18 м/с. Тэмпература паветра ўдзень ад плюс 14 градусаў па поўдні да 22 цяпла па поўначы Беларусі. Зона паніжанага атмасфернага ціску будзе гаспадарыць у нас і ў сераду. Таму паўсюдна кахецца кароткачасовы дождж, у асобных раёнах — з навальніцамі, а раніцай месцамі слабы туман. Тэмпература паветра ўначы на сераду 9—16 градусаў, а ўдзень — ад плюс 18 да 24 цяпла.

У чацвер і пятніцу на тэрыторыю краіны завітае больш цёплае паветра. Аднак месцамі будзе ісці кароткачасовы дождж, а часамі навальніцы. Уначы прагназуецца 10—16 цяпла, а ўдзень — плюс 20—26 градусаў.

Паводле папярэдніх разлікаў айчынных сіноптыкаў, у суботу атмасферны ціск пачне павялічвацца, таму навальнікі дажджы і навальніцы чакаюцца толькі ў асобных раёнах пераважна на усходзе краіны. Тэмпература паветра ўначы на суботу плюс 9—16, а ўдзень — ад 21 цяпла на паўночным усходзе да плюс 28 градусаў на паўднёвым усходзе Беларусі. А вось у нядзелю да нас і ўвогуле вернецца лета. У гэты дзень ападкаў увогуле не прагназуецца. Тэмпература паветра ўначы 9—16 градусаў, а ўдзень сонейка прыгрэе да 23—28 цяпла, па паўднёвым захадзе — нават да плюс 29—31 градуса. Вось так, лета працягваецца...

Сяргей РАСОЛЬКА.

Надвор'е

ЦЫТАТА ДНЯ

Мікалай ДЗЕННІК, губернатар Бранскай вобласці РФ:

«Бранская вобласць разглядае Беларусь не як канкурэнта, а як партнёра. І ў вас, і ў нас ёсць дасягненні. Больш за тое, мы прыяжджам да беларусаў вуліцы, якія вясці сельскагаспадарчую вытворчасць, закупляем сыравіну, даём рэалізоўваць беларускія прадукты на бранскім спажывецкім рынку: дастаткова ўспомніць, які імат у абласным цэнтры мадэлінаў з прадуктамі, якія былі вырабленыя ў нашай рэспубліцы. Таксама на тэрыторыі Бранскай вобласці працуюць два сумесныя расійска-беларускія прадпрыемствы, плануецца стварэнне іншых сумесных падобных прадпрыемстваў».

Курсы замежных валют, устаноўленыя НБ РБ з 23.07.2013 г.

Долар ЗША	884,00
Еўра	11630,00
Рас. руб.	273,50
Укр. грыўня	1085,06

НАДВОР'Е СЁННЯ

Брэст	+ 15°
Віцебск	+ 20°
Гомель	+ 15°
Гродна	+ 17°
Магілёў	+ 19°
Мінск	+ 18°

КОРАТКА

Шосты з'езд беларусаў свету пройдзе 23-24 ліпеня ў Мінскім міжнародным адукацыйным цэнтры імя Е. Рау. Плануецца, што форум збярыць больш як 300 дэлегатаў з 20 краін свету.

Беларусы могуць аформіць шматразовую электронную візу ў Турцыю пры наяўнасці шэнгенскай візы. Сістэма электронных віз уведзена ў Турцыі з 17 красавіка 2013 года. Такія візы выдаюцца на ўзед з мэтай турызму або гандлю.

22 ліпеня каля гадзіны ночы чатыры легкавыя машыны па чарзе ўспынулі ў розных месцах мікраэраміяў Рокна і Крычэва. У выніку пажару знішчаны аўтамабіль «Фольксваген Джэта», пашкоджаны салоны яшчэ трох аўтамабіляў. Як мяркуецца, прычына пажару — падпал.

Каля паўтара сутак праваў у лесе 73-гадовай жыхар Нарэйлянскага раёна, які на машыне адправіўся ў лес па ягады і заблудзіўся. На пошукі адправіліся выратавальнікі, міліцыянеры, леснікі, работнікі Палескага дзяржаўнага радыёаічна-экалагічнага запаведніка, добраахотнікі.

Востры ракурс

АЗМРОЧАНАЕ НАВАСЕЛЛЕ

Каб сэканоміць нервы і грошы, наваселы ўсё часцей адмаўляюцца ад аздаблення

Пра што марыць большасць маладых сем'яў? Не памыліцца, калі скажу, што займаець, нарэшце, свой куток і закладзе наваселле. Але, як высветлілася, ад моманту атрымання ключоў да доўгачаканага свята можа прайсці не адзін месяц... А яшчэ шмат страчаных грошаў ды нерваў...

У большасці выпадкаў гэта адбываецца з-за таго, што і ў Беларусі, і ў адрозненні ад Еўропы ці Амерыкі, кватэры для наваселляў без аздаблення яшчэ даволі распаўсюджаныя. Людзі разумеюць, што рамонт ад забудовчыка не задавоўліць іх па якасці. Дык навошта тады пераплачвацца за тое, што ўсё роўна даведзецца перааробляць?.. Але гэта яшчэ нічога, калі б не хібы-сюрпрызы, якія ледзь не з парoga азмрочваюць, здавалася, такое блізкае шчасце наваселляў...
— Паўгода таму набылі з жонкай аднапакаёвую кватэру ў новабудулі, — распавядае Сяргей Няртура з Віцебска. — Паверце, не дадохлаў хапае. Балкон цяж. Хоць з парасонам туды выходзіць. Мы наўмысна набылі кватэру без аздаблення. Інакш яшчэ больш «касыкоў» было б.

— справа не танная. Толькі за работу спецыялістам даведзецца заплаціць не менш чым 20 мільёнаў. Я маю на ўвазе аднапакаёвую кватэру. Плюс будаўнічы матэрыялы. Калі ж набыць кватэру з аздабленнем, тым больш што можна крыху даплаціць і выбраць не самы прыміўны варыянт, то можна будзе істотна сэканоміць і грошы, і час. Бо мы, напрыклад, змаглі пераехаць у новую кватэру толькі праз 4 месяцы пасля таго, як атрымалі ключы. І нават пасля пераезду рамонт працягваецца.

Рыхтуемса загадзя

НЕ ПАСПЕЕШ АЗІРНУЦЦА

Як лепш перазімаваць і гора не спаткаць

Пятанні падрыхтоўкі гаспадарчага комплексу Міншчыны да ацяпляльнага сезона прааналізаваны на выязным пасяджэнні Мінаблвыканкама.

У Чарвеньскім раёне яго ўдзельнікі азнаёміліся з ходам нарыхтоўкі паліва філіяльнага Дзяржаўнага прадпрыемства «Мінаблпаліва», замяні цэплавых сетак, арганізацыі работы рэзервовай кацельні і аварыйнай бригады жыллёва-камунальнай гаспадаркі аграгарадка «Любішына». У Бярэзінскім рэгіёне прысутныя павялі ў шматкватэрным жылым доме па вуліцы Маладзёжнай пасля капітальнага рамонту, пагурыліся з яго жыхарамі, а таксама наведалі цэнтральную кацельню ЖКГ, якая працуе на масцовых відках паліва.

— У цэлым у вобласці вынікі падрыхтоўкі да зімы надрэнныя, — адзначыў губернатар Барыс Батура. — Тыя падыходы, што мы сёння ўбачылі пры наведванні аб'ектаў, абнадзейваюць. Тут ідзе сур'ёзная работа да ацяпляльнага сезона.

Але, як той казаў, не абышлося і без лыжкі дзёгцю. Старшыня Мінаблвыканкама выказаў незадавальненне тэмпамі капітальнага рамонту жыллёвага фонду: «У Мінскай вобласці трэба штогод капітальна рамантаваць як мінімум у чатыры разы больш плошчаў. Для гэтага варта павялічыць адлічэнні грамадзян на капітальны рамонт, а дзяржава падставіць сваё плычо пры вышарэнні гэтай праблемы. Акрамя таго, ні ў якім разе нельга зацягваць тэрміны падачы гаранай вады ў жылля дамы, пазбягаць вялікіх разрыву».

Звярнуў ён увагу падначаленых і на такі важны момант, як своєчасовая ліквідацыя паломак, аварый сістэм жыццезабеспячэння насельніцтва.

Губернатар нагадаў таксама, што трэба больш увагі надаваць замене цэплавых сетак, паколькі іх стан ўплывае на змяншэнне затрат на паслугі ЖКГ. Сёлета ў цэнтральным рэгіёне плануецца замяніць 143,6 км цэпларас з прымяненнем ПТ-трубы, у тым ліку 140 кіламетраў непасрэдна дзяржаўнаму прадпрыемству «Жыллёва-камунальная гаспадарка Мінскай вобласці». Але камунальнікі выканалі крыху больш за 19 працэнтаў ад задання. «Гэта вялікае адставанне, якое павінна насцярожыць», — зазначыў губернатар.

Найбольш цэплавых камунікацый трэба перакласці ў Салігорскім, Крупскім, Смалявіцкім, Барысаўскім і Мінскім раёнах. Менавіта гэта дазволіць скараціць страты цяпла. На Міншчыне, дарэчы, яны з кожным годам змяняюцца.

А ўвогуле падрыхтоўка да зімы пачалася два месяцы таму — на падставе аналізу памылак і недахопаў мінулага ацяпляльнага сезона. Было праведзена неабходнае абследаванне ўсіх сістэм жыццезабеспячэння насельніцтва, распрацаваны мерапрыемствы і складзены графікі па ліквідацыі праблем.

Цяперашняя падрыхтоўка да ацяпляльнага сезона мае і свае асаблівасці. «Сёлета прыняты новы тэхнічны кодэкс, які ўстанавіў больш жорсткія правілы падрыхтоўкі да зімы, тэрміны правядзення капітальнага і бегучага рамонтў. Мы павінны забяспечыць падпісанне актаў гадоўнасці сістэмы жыццезабеспячэння грамадзян і гаспадарчага комплексу да 20 верасня, а 1 кастрычніка атрымаць пашпарты гадоўнасці на ўсе цэплавых крыніцы і аб'екты жыллёвага фонду», — паведаміў намеснік старшыні Мінаблвыканкама Валерыі Скакун.

Пакуль жа назіраецца адставанне ад зацверджанага графіка мерапрыемстваў. У тым ліку, па замене цэпларас, капітальным і бегучым рамонтам жылфонду. Аналіз памылак і недахопаў падштурхнуў адказных асоб да больш актыўнай работы па падрыхтоўцы да зімы. А губернатар даручыў ім да 15 верасня выправіць усё хібы і недапрацоўкі.

Ташыяна ЛАЗОЎСКАЯ

АЗМРОЧАНАЕ НАВАСЕЛЛЕ...

(Заканчэнне. Пачатак на 1-й стар.)

Будаваць кватэру з аздабленнем альбо без? Гэта пытанне Аляксандр П. з жонкай нават не разглядалі. Не так даўно ў іх нарадзілася дзіця, таму грошай на рамонт, віджма ж, бракавала. Тым не менш з моманту атрымання ключоў ад доўгачаканай кватэры ў Бараўлянах прайшло больш як 4 месяцы, а навасельце працягваюць жыць у інтэрнаце...

— Чаму вы дагэтуль не заасяліцеся? — Па-першае, там яшчэ няма электрычнасці, — уздымае Аляксандр. — І гарачую ваду толькі ўчора ўключылі... А ў нас жа маленькае дзіця... Ды і якасць работ пакайда жадаць лепшага. Мы яшчэ не заехалі, а ўжо столькі праблем... Плітка санвузле крыва ляжыць, столькі да трэшчыны. Таму замест таго, каб справіць навасельце, увесь гэты час толькі займаюся, што даводжу кватэру да ладу. Дзіўу даюся нашым будаўнікам. Тое, што яны і так абавязаны рабіць, робяць, абы з рук. А калі выклікаеш іх, але ўжо на халтуру, мяняюцца на вачах.

— Якасці докву сваіх слоў, Аляксандр распавёў гісторыю з кухні.

— Каб павесіць кутноую кухню, якую нам падарылі бацькі, трэзартычна дастаткова было пакласці плітку на другую сцяну. Але так атрымалася, што тую плітку, пакуль будаваўся дом, знялі з вытворчасці. Таму даволіла мяняць «фартух» цалкам. Вырашыў даверыць гэту справу прафесіяналам. Хлопцы зайшлі на кухню і за галаву схопіліся: «Божа мой, хто тут у вас плітку так клаў, рукі

паадбіваць трэба!». І, сапраўды, другі варыянт адрозніваецца ад папярэдняга як неба і зямля. — Аляксандр, што параіце маладым сем'ям, якія стаіць, як і вы некалі, ў чарзе на жыллё? — Па магчымасці выбіраць забудоўчыка. Калі мы ўступалі ў кааператыву, пасля таго як 11 гадоў адстаялі ў чарзе, то пра гэта

Дзіўу даюся нашым будаўнікам. Тое, што яны і так абавязаны рабіць, робяць, абы з рук. А калі выклікаеш іх, але ўжо на халтуру, мяняюцца на вачах.

не думалі. Былі на сёмым небе ад шчасця, што нарэшце атрымалі магчымасць нешта сваё пабудаваць. Уступілі ў кааператыву і думалі, што ўсе праблемы адладуць. А аказалася, што праблемы толькі пачаліся... Нам не пашанцавала з забудоўчыкам. Акрамя таго, што хібаў хапае, дык і ўсе магчымыя тэрміны здачы жылля ён зацягваў. Нават журналісты з тэлебачання прывяздалі і здымалі сюжэт пра наш кааператыву... Неаднаразова падчас камандзіровак чула нараканні і з вуснаў жыхароў новых дамоў, якія, як грывы пасля дажджу, растуць у аграгарадках. Маўляў, і яны не заўсёды будуць сумленна. Так, «неўзабаве пасля таго, як мы з мужам пераехалі ў новы дом, у прыбіральні асела падлогу, — распавядае Ташыяна Д. — Добра, што была гарантыя. Таму выклікалі тых людзей, якія займаліся будаўніцтвам, і яны бясплатна выправілі хібу».

КАМЕНТАР У ТЭМУ

Аляксандр СІВАЧЭНКА, начальнік аддзела Камітэта дзяржаўнай бяспекі Беларусі: «Неабходна павысіць празрыстасць на ўсіх этапах будаўніцтва»

— Неабходна павысіць празрыстасць, знізіць бюракратычнасць на ўсіх этапах будаўніцтва. Асобныя праблемныя пытанні сёлета ўжо зняты. У прыватнасці, унесены змены ў заканадаўчыя акты, якія рэгулююць пытанні арганізацыі забудовы Мінска і абласных цэнтраў на канкурэнтнай аснове. Гэта ў пэўнай ступені знізіла карупцыйны рызык. Выяўлена нямаля фактаў фармальнага выканання нарматыўных тэрмінаў будаўніцтва і ўводу жылля ў эксплуатацыю. Падрачыкі спрабуюць аказаць ціск на прадстаўнікоў тэхнагляду, каб забяспечыць як мага больш хуткую здачу аб'екта і пры гэтым не дапусціць фіксацыі прэтэнзій да якасці выкананых работ. Забудоўшчык выкарыстоўвае свае сувязі, спрабуе прымусіць работнікаў тэхнагляду падпісаць акты без выканання адпаведных этапаў. Лічу, што неабходна ўвесці асабістую адказнасць за выдчу тэхнічных умоў, якія не адпавядаюць рэальнасці. Апытываюць іх узгадненне. Таксама, нягледзячы на скарачэнне дзяржаўнага фінансавання, працягвае працаваць цэнавая сістэма адкату. Праектныя інстытуты пры падрыхтоўцы праектна-метнай дакументацыі закладваюць максімальны каэфіцыент і нормы, незалежна ад уласцівасцў месцаваці. Яны ўказваюць максімальную, а то і завышаную колькасць машын і механізмаў, якія будуць задзейнічаны ў будаўніцтве. Гэта пры недастатковай рабоце служыць тэхнагляду прыводзіць да фармальнага росту выдаткаў, матэрыялаў, работ і, як следства, да павелічэння кошту квадратнага метра.

Але ж няўжо нельга было зрабіць адразу усё як мае быць?! Навошта нерваваць навасельцаў, самім двойчы рабіць адну і тую працу?.. У некаторых дамах, бачыла на свае вочы, фундамент дае трэшчыну. Я не ас у будаўніцтве, але мяркую, што гэта магло адбыцца з-за таго, што нешта зрабілі не ў час, не вытрымалі тэрмінаў... А усё зноў з-за таго, каб хутчэй, атрымаць грошы. Хаця будаўнікі і так адна з самых высокапалатных прафесій у нашай краіне!.. Так і хочацца

спытаць: а дзе ж пачуццё годнасці, прафесіяналізм?..

Нярэдка даводзілася чуць, што «ў хаце павінен быць мушкетэр з рукамі». Гэта, безумоўна, нядрэнна. І можа парадкам сэканоміць сямейны бюджэт. Але тут гаворка пра іншае... Я вось не разумею, чаму праграміст (ці настаўнік), які сумленна выконваюць свае абавязкі на працы, павінны прыходзіць дадому і, замест таго, каб адпачыць, марнаваць час на выпраўленне чужых недапрацовак...

Надзея ДРЫЛА.

СВЯТЛАНІ І АЛЯКСАНДРЫ ЧАСЦЕЙ НЕ ПЛАЦЯЦЬ ЗА КВАТЭРУ

У Магілёўскім цэнтры гарадскіх інфармацыйных сістэм стварылі партрэт тыповага неплацельшчыка за камунальныя паслугі.

Цікава, што самаму старому даўжніку ў абласным цэнтры болей за сто гадоў (1912 год нараджэння), а самы малады нарадзіўся ў 2012 годзе. Роўніца ў стагоддзе — праблемы адны і тыя ж.

Асноўная група даўжнікоў (45%) — людзі ў росквіце працаздольнага ўзросту, ад 30 да 49 гадоў. Большасць (амаль 60%) афіцыйныя уласнікяў і наймальнікяў, якія маюць запавычанасць па камунальных паслугах, — гэта жанчыны. Больш за ўсё неплацельшчыкаў (каля 20%) жывуць на першых паверхах.

Асноўная колькасць людзей, якія забываюць сваёчасова плаціць па рахунках, маюць кватэры ў два і адзін пакоі.

Нарэшце, спецыялісты цэнтра інфармацыйных сістэм склалі «Топ-5» жаночых і мужчынскіх імёнаў неплацельшчыкаў. Часцей маюць запавычанасці: Святлана (8%), Ташыяна, Алена, Наталля, а таксама Галіна і Ірына (па 5,1%). Мужчынскі спіс наступны: Аляксандр (12,8%), Сяргей, Уладзімір, Мікалай і Віктар (5,2%).

— Мы робім глыбокі аналіз катэгорый людзей, якія запавычылі за камунальныя паслугі, — паведаміла дырэктар цэнтра Алена Бальшакова. — Гэта дазваляе распрацоўваць і ўжываць да кожнай канкрэт-

най групы свае прыёмы і спосабы працы.

Безумоўна, інфармацыя пра імёны даўжнікоў практычнай карысці не мае, яна проста для цікавасці і, зноў-такі, прыцягнення ўвагі грамадства да праблемы. У працы па спяганні запавычанасцў звычайна ўжо выкарыстоўваюць пра ўзрост і сацыяльнае становішча даўжнікоў.

Запавычанасць магілёўцаў за жыллёва-камунальнымі і іншымі паслугі склала на 1 чэрвеня 3,4 мільярда рублёў. У цэнтры каментэру, што, дзякуючы сістэмнай і дакладна адладжанай працы, у апошнія гады ўдаецца не дапускаць росту запавычанасці за жыллёва-камунальныя паслугі ў Магілёве.

Ілона ІВАНОВА.

РАМОНТ ПА ПРАВІЛАХ

Нядаўна Савет Міністраў падпісаў пастанову № 384 «Аб некаторых пытаннях перабудовы і перапланіроўкі, устаноўкі на дахах і фасадах шматкватэрных жылых дамоў індывідуальных антэн і іншых канструкцый, а таксама рэканструкцыі жылых дамоў». Мы звярнуліся ў Міністэрства жыллёва-камунальнай гаспадаркі, каб высветліць, чым гэта было выклікана, як памяняліся правілы перапланіроўкі і што рабіць тым, хто зрабіў перабудову ці перапланіроўку сваёй кватэры да выдчу гэтай пастановы.

БУДАЎНІЧЫ СВЕРБ

— Вы паглядзіце, у нашых дамах ні зімой, ні летам не сціхаюць гукі малатка і перфаратара. Гэта суседзі, апантанія будаўнічым свербам, ламаюць сцены і перабрабляюць сваё жыллё. Але самавольная перапланіроўка кватэры, выкананая з парушэннем будаўнічых нормаў, можа несці пагрозу стану ўсяго жылля дома, — так адказаў на наша пытанне аб тым, чым выклікана падпісанне такой пастановы, начальнік упраўлення жыллёвай гаспадаркі Міністэрства жыллёва-камунальнай гаспадаркі Эдмунд ГРЫШКЕВІЧ. — Так што патрабаванні ўзніклі не на пустым месцы. У розныя інстанцыі, у тым ліку і ў наша міністэрства, паступала вялікая колькасць скаргаў на суседзяў, якія зрабілі перапланіроўку альбо памянялі падлогу. Вось толькі адна з іх:

«Пасля таго як мае суседзі зверху памянялі падлогу, сталі чуваць усё іх перамяшчэнні, праца бытавой тэхнікі, размовы, рыпанні дзвярэй, ламінату пад нагамі. Калі ў раёне кухні перасунуць крэсла або адкрыюць вадку ў ваннай, усё гэта чуваць у процілеглым куце маёй кватэры. А гук ад крокаў або ад прадметаў, якія ўпалі на падлогу, перадаецца нібы ўзмоцнены праз мікрафон. Што мне рабіць? Я прашу адказаў ў спецыялістаў: ці павінна гэта ўсё адбывацца?»

Нярэдка і выпадкі, калі гаспадары кватэр, у якіх з'явіліся трэшчыны на сценах або столі, падаюць скаргу на сваіх суседзяў, якія незаконным спосабам зрабілі перапланіроўку.

Эдмунд Грышкевіч адзначыў, што ў пастанове № 384 змяшчаецца не так ужо шмат новаўвядзенняў: «Правілы перапланіроўкі існавалі і раней. Напрыклад, да гэтага года дзейнічала пастанова Саўміна № 1805 ад 31 снежня 2006 года, згодна з якой многія дзеянні па пераўладкаванні кватэры таксама павінны былі праходзіць праздуру дазволу і распрацоўкі праекта. Іншая справа, што мы многія не выконвалі. Таму і была прынята больш «жорсткая» пастанова».

Для атрымання дазволу мясцовага выканаўчага органа неабходна падаць заяву аб дазvole перабудовы і перапланіроўкі і да яе прыкласці наступныя дакументы:

- 1) пашпарт або іншы дакумент, які сведчыць асобу;
- 2) пісьмовую згоду на перабудову і перапланіроўку кватэры ўсіх пайналетніх членаў сям'і і грамадзян, якія маюць права валодання і карыстання памяшканнем;
- 3) план-схему або пералік (апісанне) работ на пераўладкаванні і перапланіроўцы

ПАТРАБУЕЦЦА ДАЗВОЛ ВЫКАНКАМА І ПРАЕКТ:

— Для пераносу сістэм гарачага і халоднага водазабеспячэння, газазабеспячэння, ацялення, электразабеспячэння, водаадвядзення (каналізацыі), смеццэвыдалення, газавыдалення, вентыляцыі, у тым ліку электрычнага, санітарна-тэхнічнага, ацяпляльнага газавага абсталявання і ацяпляльных прыбораў;

- ✓ для пераносу змеевіка, дзе сушаць ручнікі;
- ✓ для прылады гідра-, пара-, цэпна-і гукаізаляцыі;
- ✓ для змянення канструкцыі падлогі;
- ✓ для змен у апорных канструкцыях.

Калі для выканання работ на пераўладкаванні і перапланіроўцы кватэры патрабуецца распрацоўка праекта, то пасля атрымання дазволу выкананых работ вы складаеце дамову на выкананне праектных работ з распрацоўшчыкам праектнай дакументацыі. Такія работы ў шматкватэрных жылых дамах, а

таксама блакіраваны і аднакватэрных жылых дамах вышынёй больш за два паверхі (больш за 10 м) павінны выконвацца толькі па дагаворах будаўнічага падраду.

Затым на падставе прадстаўленых вамі дакументаў і акта тэхнічнага агляду выканкам прыме рашэнне аб дазvole перабудовы і перапланіроўцы або аб адмове.

«Пасля таго як мае суседзі зверху памянялі падлогу, сталі чуваць усё іх перамяшчэнні, праца бытавой тэхнікі, размовы, рыпанні дзвярэй, ламінату пад нагамі. Калі ў раёне кухні перасунуць крэсла або адкрыюць вадку ў ваннай, усё гэта чуваць у процілеглым куце маёй кватэры. А гук ад крокаў або ад прадметаў, якія ўпалі на падлогу, перадаецца нібы ўзмоцнены праз мікрафон».

Работы па разборцы існуючых і (або) узвядзенні новых перагародак, выразанні, павелічэнні праёмаў у перагародах, а таксама работы па пераўладкаванні і перапланіроўцы ў блакіраваных і аднакватэрных жылых дамах вышынёй да двух паверхаў (да 10 м) могуць выконвацца самім грамадзянінам.

Вы павінны таксама забяспечыць тэхнічны нагляд за выкананнем работ па пераўладкаванні і перапланіроўцы, прадугледжаных праектам. Зварышанне работ па пераўладкаванні і (або) перапланіроўцы пацвярджаецца актам прыёмкі выкананых работ. Прыёмная камісія і старшыня вызначаюцца месцовым выканкам на падставе вашай пісьмовай заявы.

Важна: змены ў выніку перабудовы і перапланіроўкі трэба абавязкова зарэгістраваць у тэрытарыяльнай арганізацыі па дзяржаўнай рэгістрацыі нерухомай маёмасці, праваю на яе і здзелак з ёю.

У пастанове вызначаны работы, якія не адносяцца да пераўладкавання і перапланіроўкі, але таксама патрабуюць узгаднення ў розных арганізацыях.

Гэта:

- ✓ устаноўка індывідуальных прыбораў уліку вады, замена змеевіка для сушкі ручніка (узгадненне з ЖЭСам);
- ✓ замена газавай пліты, катла або калонкі ў межах памяшкання, у якім яны устаноўлены на праекце, а таксама устаноўка індывідуальных прыбораў уліку газу (узгадненне з газазабеспячальнай арганізацыяй);
- ✓ замена запануенняў аконных і дзвярных праёмаў фасадаў шматкватэрных жылых дамоў (узгадненне з архітэктарам выканкам);
- ✓ уладкаванне ў шматкватэрных жылых дамах халодных

Святлана БУСЬКО.

НАВІНЫ

ПАЦЗЕІ

ФАКТЫ

НАВІНЫ

ПАЦЗЕІ

ФАКТЫ

СМАРТФОН — ЗА ЛАГАТЫП І СЛОГАН

Нацыянальны банк Беларусі аб'яўляе конкурс на лепшы лагатып і слоган для інфармацыйнай кампаніі па павышэнні фінансавай асветы насельніцтва.

Удзел у конкурсе можа ўзяць любы ахвотны. Для гэтага трэба даслаць сваю работу на адрас email@nrb.by да 20 верасня гэтага года. Лепшыя лагатып і слоган будуць выкарыстоўвацца Наўбанкам ва ўсіх інфармацыйных кампаніях па павышэнні фінансавай грамадскай асветы насельніцтва. Асноўныя патрабаванні: арыгінальнасць, запамінальнасць, выразнасць, лаканічнасць. Да працы трэба далучыць кароткае тлумачэнне ідэі, а таксама кантактныя звесткі: імя, узрост, род заняткаў, тэлефон. Пераможца конкурсу будзе вызначаны пры дапамозе рабачай групы і атрымае ў падарунак смартфон (які — арганізатары не ўдакладняюць).

У Нацыянальным банку зазначаюць, што зараз праводзіцца актыўная работа па рэалізацыі комплексу мерапрыемстваў, накіраваных на ўзмацненне патэнцыялу нашай краіны ў галіне павышэння фінансавай асветы насельніцтва і даступнасці фінансавых паслуг. Пастановай Саўміна і Наўбанка зацверджаны План па павышэнні фінансавай асветы насельніцтва Беларусі на 2013-2018 гады, а таксама мерапрыемствы па яго рэалізацыі.

Яшчэ на пачатку гэтага года эксперты ацэньвалі ўзровень фінансавай даведчанасці беларусаў як нізкі. Згодна з праведзеным летась анкетаваннем аказалася, што большая частка грамадзян краіны карыстаецца малой колькасцю фінансавых паслуг, звычайна звязаных з працэдурай атрымання заробку. Каля дзвюх трацін грамадзян не арыентаваны ў памерах ставак па дэпазітах і не можа разлічыць гадавыя працэнты на ашчадных рахунках. А больш за 85% рэспандэнтаў не змоглі правільна назваць узровень інфляцыі ў 2011 годзе. Беларусы працягваюць «бяжыць» банку і банкахіа аперацыі, а пры правядзенні такіх часта адчуваюць няўпэўненасць.

Яраслаў ЛЫСКАВЕЦ.

ЗАКРЫЛІ РУХ ПА МОСЦЕ

Аўтамабільны рух па мосце праз Бярэзіну на аб'екце Бабруйска (138,1 км аўтамабільнай дарогі М-5 Мінск — Гомель) закрыты. Прычына — аварыйны стан маставога збудавання: асобныя элементы пралётных канструкцый значна страцілі апорную здольнасць. Рух аўтамабільнага транспарту арганізаваны праз Бабруйск.

Зараз створана камісія з прадстаўнікоў Міністэрства транспарту і камунікацый, праектных і навуковых арганізацый з мэтай высвятлення стану збудавання і прыняцця рашэння адносна рэжыму яго далейшай эксплуатацыі. Па выніках працы камісіі будуць вызначаны ўмовы адкрыцця руху аўтатранспарту па гэтым маставым збудаванні.

Сяргей РАСОЛЬКА.

«ЗАМІНІРАВАНЕ» ВЯСЕЛЛЕ

На ўсё жыццё дакладна запомніцца маладым і гасцям суботняе вясельце ў Магілёве! Вечарыня ў рэстаране скончылася эвакуючай у сувязі з пагаразай мінiраваня 21.

Каля 21 гадзіны невядомы мужчына паведаміў у МНС, што замініраваны рэстаран «Санта-Марыя», дзе ў гэты час гулялі вясельце. У ім бралі ўдзел каля 30 чалавек, і ўсе яны былі тэрмінова эвакуюваны з будынка. На месца здарэння прыхалі выратавальнікі, сапёры, міліцыя. Каля дзвюх гадзін працягваліся вышуковыя работы ў ачышчэнным будынку: факт мінiраваня не пацвердзіўся.

Між тым вясельце працягвалася на беразе Святога возера, дзе месціцца рэстаран. А міліцыя літаральна за паўгадзіны знайшла чалавека, які паведаміў пра мінiраванне. Ім аказаўся 56-гадоваы гоць на тым самым вясельці. Расказваюць, што нецвярозаму мужчыну не спадабаўся сцэнар з крадзяжым нявесты на бяседзе, і ён вырашыў такім чынам «адпомсціць»: патэлефанаваў у МНС з мабільнага тэлефона, а потым... пайшоў дадому. Там яго і затрымаў АМАП.

Ва ўпраўленні Следчага камітэта па Магілёўскай вобласці паведамілі, што супраць магілёўца, які раней не быў судзімы, цяпер заведзена крымінальная справа аб загадзя непрыядзівым паведамленні аб небяспецы.

Ілона ІВАНОВА.

У ЗАСЛАЎІ ПАБУДУЮЦЬ КАПЛІЦУ НА МЕСЦЫ, ДЗЕ КНЯГІНЯ РАГНЕДА ПРЫНЯЛА ПОСТРЫГ

Драўляная капліца з'явіцца на Чорнай Горцы ў Заслаўі (гістарычны Ізяслаў) палізу Мінска.

Як паведамляе партал «Обор.бы», пра гэта аб'яўлена падчас 1-га фестывалю моладзі Мінскай епархіі, які прайшоў у старажытным горадзе.

Паводле падання, Чорная Горка з'яўляецца месцам паводовы аднаго з першых манастыроў ва ўсходнеславянскіх землях. Ён быў заснаваны жонкай князя Уладзіміра і маці княззя Ізяслава (па імя якой і атрымала назву Заслаўе) княгіняй Рагнедай. Бытуе думка аб тым, што менавіта тут апальная княгіня прыняла пострыг з імем Анастасія.

У дзень Сабора ў

ЛЕПШЫ ТВОРЧЫ ПРАЕКТ

Карэспандэнт «Звязды» ўзнагароджана спецыяльным дыпломам.

Добрай традыцыяй стала на Міншчыне штогадовае пад'ядзенне вынікаў абласнога спаборніцтва сярод рэспубліканскіх і рэгіянальных сродкаў масавай інфармацыі і ўшанаванне пераможцаў.

У АДРАСНА-ДАВЕДАЧНЫМ БЮРО ВЕДАЮЦЬ САМЫЯ НЕЗВЫЧАЙНЫЯ ІМЭНЫ І ПРОЗВІШЧЫ

Роботнікі адрасна-даведчага бюро ГУУС Мінгарвыканкама ведаюць самыя незвычайныя імёны і прозвішчы, бо ў іх распараджэнні каля 4 млн картак уліку мінчан і жыхароў сталічнай вобласці.

Прозвішчы таксама сустракаюцца вельмі незвычайныя. Напрыклад, ёсць такія, што складаюцца з адной-дзюх літар, — І, Е, І, Яа, Её. А тройка самых распаўсюджаных беларускіх прозвішчаў — Новікавы, Пятровы і Карповічы.

Вікторыя ЮДЗІЦКАЯ, «Мінск—Навіны».

ЛЯСНЫЯ КІЛАМЕТРЫ

6 лесагаспадарчых дарог агульнай працягласцю 23 км плануецца ўвесці ў эксплуатацыю да канца ліпеня бягучага года.

Як расказалі журналісту «Звязды» ў прэс-службе Мінлягаса, яшчэ 10 гадоў назад у лясным фондзе за год уводзіліся ў строй толькі 7 км дарог. А за 6 месяцаў бягучага года ўведзены ўжо тры дарогі агульнай працягласцю 10,5 км.

Згодна з праграмай будаўніцтва лесагаспадарчых дарог, да 2016 года лясная дарожная сетка павінна павялічыцца больш чым на 640 км. Пры гэтым з кожным годам працягласць дарожных адрэзкаў, што ўводзяцца, будзе расці. Калі на 2013 год запланаваўся пабудаванне 126 км дарог, на 2014 год — ужо 136,2 км, а на 2015 год — 172,8 км.

Сяргей РАСОЛЬКА.

ПРАГРАМІСТАЎ У ПОЛАЦКУ ПАДРЫХТУЮЦЬ ДЫСТАНЦЫЙНА

Полацкі дзяржаўны ўніверсітэт адкрывае сёлета дыстанцыйную форму навучання. Атрымліваць адукацыю на адлегласці тут можна будзе па наступных спецыяльнасцях: «історык», «інжынер-праграміст», «эканаміст», «юрыст» і «спецыяліст у сферы турызму».

Спецыяльнасці, на якіх будзе весціся навучанне, вызначаліся з улікам іх запатрабаванасці на рынку адукацыйных паслуг і метадычнага забеспячэння вучэбнага працэсу.

Надзея НИКАЛАЕВА.

СТАЛІЦА БУДЗЕ РАСЦІ ЎГОРУ І ЎШЧЫЛЬНЯЦЦА

Каб забяспечыць жыллем усіх мінчан, якія маюць у ім патрэбу, у сталіцы неабходна пабудавачь 20 млн кв. м жылля. А рэальна рэалізаванне ў цэпаўняй гарадской рысе пры існуючых павержавасці будаўніцтва можна толькі каля 5 млн квадратаў.

Воляга ЖАРЫНА, «Мінск—Навіны».

ХТО З РАБОТНІКАЎ ВЫКОНВАЕ БЕСКАРЫСНЫЯ АБАВЯЗКА?

Вельмі здзіўляюць вынікі апытання, якое правяла кампанія HeadHunter, праект RABOTA.TUT.BY. У ім узялі ўдзел 938 рэспандэнтаў з 23 прафесійных сфер.

Сяргей РАСОЛЬКА.

ПАЦЯРПЕЛІ АД АГНІ ПА НЕАСЦЯРОЖНАСЦІ

У вёсцы Тараскі Барысаўскага раёна пацярпеў 13-гадовы падлетак: ён атрымаў апёкі, калі паспрабаваў справіцца з бензінам, які загарэўся.

Сяргей РАСОЛЬКА.

ПАЦЯРПЕЛІ АД АГНІ ПА НЕАСЦЯРОЖНАСЦІ

У вёсцы Тараскі Барысаўскага раёна пацярпеў 13-гадовы падлетак: ён атрымаў апёкі, калі паспрабаваў справіцца з бензінам, які загарэўся.

Сяргей РАСОЛЬКА.

ПАЦЯРПЕЛІ АД АГНІ ПА НЕАСЦЯРОЖНАСЦІ

У вёсцы Тараскі Барысаўскага раёна пацярпеў 13-гадовы падлетак: ён атрымаў апёкі, калі паспрабаваў справіцца з бензінам, які загарэўся.

Сяргей РАСОЛЬКА.

ФОТА БЕЛТА.

На свае вочы

І ДОЛМА... РАЗАМ З НАШЫМ САЛАМ

І не думаў, што ўпершыню ў жыцці ў беларускай глыбінцы паспрабую таку цудоўную страву, як азербайджанская долма.

скай школе. Апошняя, праўда, ужо закрыта больш за год. Затое вечары сустрэч выпускнікоў наладжваюць.

Свята ў Шаркаўшчыне.

У 1991-м бацькі Лалэ і яе брата пераехалі з Азербайджана ў Беларусь на пастанянае месца жыхарства.

Лалэ ўпачатку праспявала мне песню пра Баку на азербайджанскай мове.

Тата прывёз маму з Азербайджана ўжо цяжарную, і мы з братам тут нарадзіліся.

Старэйшы ў мяне брат, я — малодшая ў сям'і. Я ўжо скончыла вучобу ў каледжы.

Высветлілася, што дзяўчына вучылася ў Ладзкой сель-

скай школе. Апошняя, праўда, ужо закрыта больш за год. Затое вечары сустрэч выпускнікоў наладжваюць.

Яе мама, Нарміна, вельмі задаволена тым, што жыве ў Беларусі.

Наконт долмы, можна сказаць, што гэта — аналаг нашых галубцоў.

Нагоднай размовы з Мікалаем Багавічам, старэйшым Шаркаўшчынскага райвыканкама, стала 510-я гадавіна райцэнтра:

«Юбілей Шаркаўшчыны — змяняльная падзея. Літаральна напярэдадні свята адкрылася

ўніверсальная спартыўная пляцоўка. У яе створэнні аказала істотную дапамогу федэрацыя футбола Беларусі і адна з кампаній па аказанні паслуг мабільнай сувязі.

Сярод гледачоў былі і прыезджыя. Дарэчы, турыстам ёсць што ўбачыць у раёне.

Сярод гледачоў былі і прыезджыя. Дарэчы, турыстам ёсць што ўбачыць у раёне. Драздвоў — знакамцы мастак — родам з Германовічаў.

Аляксандр ПУКШАНСКІ. Фота аўтара.

Спартыўны тыдзень

БАТЭ КРОЧЫЦЬ ЗА «ШАХЦЁРАМ»

Лета — час, калі на нашу спартыўную авансцэну выходзіць футбол. Хакейнае «Дынама» яшчэ толькі рыхтуецца да чарговага сезона ў кантынентальнай хакейнай лізе.

1. Восі і ў 18-м туры першынства краіны па футболе эмоцыі на полі кіпелі. Наўзанаў, найбольш цікавы матч адбыўся на мінскім «Трактары», дзе «Дынама» прымала жодзінскае «Тарпеда».

2. А тым часам мужчынская зборная па баскетболе правяла некалькі таварыскіх матчаў у Партугаліі.

Вішнёвы настрой

(Заканчэнне. Пачатак на 1-й стар.)

Паўсюль быў вішнёвы настрой — пачынаючы ад спецыяльна падабранай музыкі і заканчваючы тэматычна размаляванымі каналізацыйнымі люкамі і аўтобуснымі прыпынкамі.

гэтай ягады, другая проста ўпрыгожылі сябе вішнямі-значкамі ці вішнямі-завушніцамі.

Трэба адзначыць, што ідэя свята запоўніла ўвесь горад. Вішнёвыя атрыбуты пануюць не толькі ў цэнтры.

Нагадаем, што «Вішнёвы фестываль» у Глыбокім працягнецца да 27 ліпеня. Так што ўсе ахвотныя яшчэ маюць шанец пабываць на свяце.

Надзея БУЖАН, фота аўтара. Глыбокае.

У ЧЫМ САКРЭТ САПРАЎДНАГА АДПАЧЫНКУ?

Выгляд спакойнага мора расслабіць і заварожвае, а выгляд ажыўленай шашы... выклікае стрэс? Так, нямецкія і брытанскія вучоныя параўналі актыўнасць мозгу добраахвотнікаў.

Падумаем пра гэта, калі вы яшчэ толькі плануеце свой адпачынак. І вазьміце на ўзбраенне яшчэ пару парад псіхалагаў.

1. Настроіцеся на адпачынак. Аплаціце рахункі, збярыце чамадан... Словам, рабіце дробныя справы і атрымлівайце ад гэтага задавальненне.

2. Пазбягайце ад напружання. Падумаем, што лепей падыдзе менавіта вам — масаж або наадварот, прагулі ў хуткім тэмпе.

3. Сузірайце. Гэта значыць, успрымаеце ўсё наваколльнае без ацэнкі і аналізу. Дазвольце быць з вамі незнаёмымі пахам, фарбам, цішыняй...

4. Гэта амаль не рэальна, але ўсё ж такі спрабуеце не пазіраць на гадзіннік, не правяраць электронную пошту і не «лезіць» у сацыяльныя сеткі.

5. Не забывайцеся пра карыснае харчаванне. Памідоры змяшчаюць антыаксідант лікапін, які запавольвае працэс старэння і нейтралізуе шкоду ад ультрафіялету.

6. Толькі пра сябе. Дазвольце сабе тое, што не дазваляе ў іншыя дні: ленавацца, чытаць раманы ў шэзлонгу, адсочваць, як павольна адзін дзень перацякае ў другі.

«Мінск—Навіны».

ИЗВЕЩЕНИЕ О ПРОВЕДЕНИИ АУКЦИОНА 27 августа 2013 года по продаже в частную собственность земельного участка для строительства и обслуживания многоквартирного жилого дома в Лыцциком сельском Совете Брестского района

№ п/п	Местоположение земельного участка	Площадь, га	Начальная (стартовая) стоимость земельного участка, руб.	Целевое назначение земельного участка и его кадастровый номер
1	Брестская область, Брестский район, д. Новые Лыццицы, ул. Каштановая, 1	0,1908	6 743 254	Строительство и обслуживание многоквартирного (блокированного) жилого дома
	сумма задатка		674 500	
	расходы на изготовление земельного-кадастровой документации, руб.		3 552 930	
	расходы на объявление в средствах массовой информации, руб.		согласно акту выполненных работ	

Земельный участок сформирован на землях д. Новые Лыццицы Лыццицкого сельсовета Брестского района в квартале индивидуальной жилой застройки по ул. Каштановой, 1. Земельный участок расположен в 20 км от черты г. Бреста. В населенном пункте Новые Лыццицы по месту нахождения участка имеется железнодорожная станция. Земельный участок имеет ограничение в использовании земель в охранной зоне линии электропередачи напряжением 10 кВ на площади 0,0708 га. Плодородный слой почвы необходимо снять из-под пятна застройки и использовать для благоустройства данного участка. **Аукцион будет проводиться 27.08.2013 г. в 10.00 по адресу:** Брестский район, д. Новые Лыццицы, ул. Юбилейная, д. 6а (здание сельисполкома). Для проведения аукциона необходимо

наличие не менее двух участников. Для участия в аукционе необходимо подать заявление об участии в аукционе, копии платежного поручения, подтверждающего внесение на расчетный счет Лыццицкого сельисполкома № 364100000233 в филиале № 100 Брестского областного управления ОАО «АСБ Беларусбанк» г. Бреста, код 150501246, УНП 200036604, назначенного платежа 04901 в виде залога в размере 10% от начальной цены земельного участка, документ (паспорт, вид на жительство иностранного гражданина), подтверждающий личность покупателя. Заявления на участие в аукционе принимаются по адресу: Брестский район, д. Новые Лыццицы, ул. Юбилейная, д. 6а (здание сельисполкома) с 8.00 до 13.00, с 14.00 до 17.00 по рабочим дням. Последний срок подачи заявлений – 23 августа 2013 года. **Контактные телефоны: 95 31 50, 95 31 55, 95 31 53, 95 31 56, 95 31 57.**

ИЗВЕЩЕНИЕ О ПРОВЕДЕНИИ АУКЦИОНА 27 августа 2013 года по продаже в частную собственность земельного участка для строительства и обслуживания многоквартирного жилого дома в Лыцциком сельском Совете Брестского района

№ п/п	Местоположение земельного участка	Площадь, га	Начальная (стартовая) стоимость земельного участка, руб.	Целевое назначение земельного участка и его кадастровый номер
1	Брестская область, Брестский район, аг. Остромечьево, ул. Калиновая, 12	0,1501	9 088 860	Строительство и обслуживание многоквартирного (блокированного) жилого дома, кадастровый номер 121282005601000559
	сумма задатка		908 900	
	расходы на изготовление земельного-кадастровой документации, руб.		5 655 943	
	расходы на объявление в средствах массовой информации, руб.		согласно акту выполненных работ	

Земельный участок расположен на расстоянии 15 км от черты г. Бреста в аг. Остромечьево по ул. Калиновое, 12. Ограничений в использовании земельного участка не установлено. Платежи за земельному участку обеспечиваются по существующей уличной сети аг. Остромечьево. Земельный участок сформирован в квартале индивидуальной жилой застройки аг. Остромечьево. Плодородный слой почвы необходимо снять из-под пятна застройки и использовать для благоустройства данного участка. **Аукцион будет проводиться 27.08.2013 в 10.00 по адресу:** Брестский район, д. Новые Лыццицы, ул. Юбилейная, д. 6а (здание сельисполкома). Для проведения аукциона необходимо наличие не менее двух участников.

Для участия в аукционе необходимо подать заявление об участии в аукционе, копии платежного поручения, подтверждающего внесение на расчетный счет Лыццицкого сельисполкома № 364100000233 в филиале № 100 Брестского областного управления ОАО «АСБ Беларусбанк» г. Бреста, код 150501246, УНП 200036604, назначенного платежа 04901 в виде залога в размере 10% от начальной цены земельного участка, документ (паспорт, вид на жительство иностранного гражданина), подтверждающий личность покупателя. Заявления на участие в аукционе принимаются по адресу: Брестский район, д. Новые Лыццицы, ул. Юбилейная, д. 6а (здание сельисполкома) с 8.00 до 13.00, с 14.00 до 17.00 по рабочим дням. Последний срок подачи заявлений – 23 августа 2013 года. **Контактные телефоны: 95 31 50, 95 31 55, 95 31 53, 95 31 56, 95 31 57.**

КРАТКАЯ ИНФОРМАЦИЯ

ОБ ОТКРЫТОЙ ПРОДАЖЕ ЖИЛИЩНЫХ ОБЛИГАЦИЙ ПЕРВОГО ВЫПУСКА Общества с ограниченной ответственностью «ЗападИнвестСистемз» (ООО «ЗападИнвестСистемз»)

- Полное и сокращенное наименование эмитента.**
На белорусском языке: полное – Товарищество с ограниченной адгаснацю «ЗападИнвестСистемз»; сокращенное – ТА «ЗападИнвестСистемз»;
на русском языке: полное – Общество с ограниченной ответственностью «ЗападИнвестСистемз»; сокращенное – ООО «ЗападИнвестСистемз» (далее – эмитент).
- Место нахождения эмитента, телефон, факс, электронный адрес (e-mail).**
Место нахождения эмитента: 220070, г. Минск, ул. Радиальная, д. 54Б, третий этаж, каб. 12;
Телефон/факс: 8 (017) 346 41 37;
Электронный адрес (e-mail): info@taras.by.
- Основные виды деятельности эмитента.**
Подготовка к продаже недвижимого имущества (код 70110 согласно Общероссийскому классификатору Республики Беларусь «Виды экономической деятельности» ОКРБ 005-2006).
- Номер расчетного счета эмитента, на который будут зачисляться средства, поступающие при проведении открытой продажи облигаций, наименование обслуживающего банка.**
Расчетный счет в белорусских рублях №3012154144014 в ОАО «БПС-Сбербанк» (адрес банка: бульвар имени Мулявина, 6, 220005, г. Минск, Республика Беларусь, БИК 153001369, УНП 100219673).
Денежные средства, подлежащие внесению в оплату стоимости жилого помещения путем приобретения облигаций по заключенным соответствующим договорам, уплачиваются в безналичной форме в белорусских рублях в порядке, установленном законодательством Республики Беларусь, в течение 5 (Пяти) рабочих дней с момента заключения данных договоров, если иное не предусмотрено договором, по следующим реквизитам эмитента:
Получатель: ООО «ЗападИнвестСистемз»;
УНП Получателя: 191755772;
Расчетный счет №3012154144014;
Наименование банка: ОАО «БПС-Сбербанк»;
БИК 153001369
Назначение платежа: оплата жилищных облигаций ООО «ЗападИнвестСистемз» первого выпуска согласно договору № _____.

- Открытая продажа облигаций может осуществляться по цене, определяемой эмитентом в зависимости от конъюнктуры рынка на момент заключения договора купли-продажи облигаций.**
- Срок обращения облигаций.**
Срок обращения облигаций устанавливается с 19.07.2013 по 03.08.2015 (745 календарных дней).
- Дата начала погашения облигаций.**
Датой начала погашения облигаций является 03.08.2015.
- Размер или порядок определения размера дохода по облигациям, условия его выплаты.**
Доход по облигациям не начисляется и не выплачивается.
- Условия и порядок досрочного погашения данного выпуска облигаций.**
18.1. Эмитент может объявить о досрочном погашении облигаций в следующих случаях:
18.1.1. При досрочном окончании строительства жилого дома № 4.
18.1.2. В случае невозможности замены обеспечения исполнения обязательств по облигациям при утрате (гибели), повреждении предмета залога или ином прекращении права собственности эмитента по основаниям, утвержденным законодательством Республики Беларусь.
18.2. Информацию о начале досрочного погашения облигаций эмитент раскрывает путем публикации соответствующего объявления в газете «Звязда» не позднее чем за 35 (Тридцать пять) календарных дней до даты начала досрочного погашения облигаций.
Досрочное погашение облигаций осуществляется в отношении лиц, указанных в реестре владельцев облигаций, сформированном депозитарием эмитента за 5 рабочих дней до даты досрочного погашения облигаций.
Досрочное погашение облигаций осуществляется на основании письменного заявления владельца облигаций, предоставленного не позднее чем за 30 (Тридцать) календарных дней до даты начала досрочного погашения облигаций с приложением выписки с своего счета «депо», подтверждающей наличие требуемого количества облигаций и возможность их отчуждения (отсутствие ограничений, связанных с обременением облигаций обязательствами). Заявления о досрочном погашении облигаций должны быть представлены эмитенту по месту проведения открытой продажи облигаций, указанному в пункте 14 настоящей Краткой информации.
Одновременно с заявлением владелец облигаций должен представить эмитенту для обозрения:
- владельца облигаций (физическое лицо) – паспорт либо иной документ, удостоверяющий личность;
- владельца облигаций (юридическое лицо) – устав (оригинал либо нотариально заверенная копия и копия, заверенная юридическим лицом), решение (при оформлении документов) компетентного органа юридического лица об отчуждении облигаций (протокол собрания, приказ и т. п.).
18.3. Владелец облигаций обязан осуществить перевод досрочно погашаемых облигаций на счет «депо» эмитента не позднее рабочего дня, следующего за днем перечисления на счет владельца облигаций (выплаты владельцу облигаций) денежных средств за досрочно погашаемые облигации, либо передачи ему соответствующего жилого помещения в жилом доме №4.
18.4. Прочие условия досрочного погашения облигаций устанавливаются по аналогу порядка погашения облигаций, указанном в пункте 19 настоящей Краткой информации.
18.5. После досрочного погашения облигаций эмитент уведомляет Департамент по ценным бумагам Министерства финансов Республики Беларусь о необходимости исключения из Государственного реестра ценных бумаг (аннулирования) досрочно погашенных облигаций.

- Наименование периодических печатных изданий, определенных эмитентом для раскрытия информации и сроки таких публикаций.**
Бухгалтерская отчетность эмитента будет публиковаться в газете «Звязда» в срок не позднее трех месяцев со дня окончания отчетного финансового года.
Информация о принятом решении о реорганизации или ликвидации эмитента будет публиковаться в приложениях к журналу «Юстиция Беларусь» в срок не позднее двух месяцев с даты принятия соответствующего решения.
Информация о возмуждении в отношении эмитента производства по делу об экономической несостоятельности (банкротстве) будет публиковаться в печатных средствах массовой информации, учрежденных Высшим Хозяйственным Судом Республики Беларусь, в течение пяти дней с момента получения соответствующего судебного постановления.
Информация о внесении изменений в Проспект эмиссии будет публиковаться в газете «Звязда» в срок не позднее 7 (Семи) дней с даты государственной регистрации соответствующих изменений в регистрирующем органе.
- Наименование депозитария, обслуживающего эмитента, его место нахождения, дата, номер государственной регистрации и наименование органа, зарегистрировавшего, номер специального разрешения (лицензии) на осуществление профессиональной биржевой деятельности по ценным бумагам, срок действия специального разрешения (лицензии).**
Наименование депозитария: Открытое акционерное общество «БПС-Сбербанк» (далее – депозитарий);
Место нахождения депозитария: бульвар имени Мулявина, 6, 220005, г. Минск, Республика Беларусь.
Депозитарий зарегистрирован в Национальном банке Республики Беларусь 28 декабря 1991 г. (Регистрационный №25).
Специальное разрешение (лицензия) на право осуществления профессиональной и биржевой деятельности по ценным бумагам №02200/5200-1246-1086, выдано Министерством финансов Республики Беларусь, действительно по 30 января 2022 года.
- Размер уставного фонда эмитента.**
Уставный фонд эмитента составляет 42 240 000 (Сорок два миллиона двести сорок тысяч) белорусских рублей.
- Дата принятия решения в выпуске облигаций и наименование органа, принявшего это решение.**
Решение о первом выпуске жилищных облигаций (далее – облигации) принято Общим собранием участников эмитента 25 апреля 2013 г. (протокол от 25.04.2013 №32).
- Форма выпуска облигаций, объем эмиссии, количество облигаций.**

Форма выпуска и вид облигаций	Бездокументарные, именные, конвертируемые
Объем эмиссии облигаций	60 001 500 000 (Шестьдесят миллиардов один миллион пятьсот тысяч) белорусских рублей
Количество облигаций	11 765 (Одиннадцать тысяч семьсот шестьдесят пять) штук
Серия облигаций	ЗИС-1
Номера облигаций	000001-011765

- Номинальная стоимость облигации.**
Номинальная стоимость одной облигации составляет 5 100 000 (Пять миллионов сто тысяч) белорусских рублей и имеет эквивалент, равный 1 (Одному) квадратному метру общей площади жилого помещения в жилом доме № 4 (по генплану) 3-го пускового комплекса в составе объекта «Жилые дома, не относящиеся к домам повышенной комфортности, по индивидуальным проектам в жилом районе «Дружба» (3,4,5 пусковые комплексы) с внутриплощадочными инженерными сетями», расположенном в Московском административном районе г. Минска (далее – жилой дом № 4).
- Цель выпуска облигаций и направления использования средств, полученных от размещения облигаций.**
Облигации выпускаются с целью привлечения денежных средств юридических и (или) физических лиц на осуществление строительства жилого дома №4, на финансирование иных мероприятий, связанных со строительством указанного дома, а также на пополнение оборотных средств эмитента. Денежные средства, полученные от размещения облигаций, используются в соответствии с целями их выпуска.
- Сведения об обеспечении исполнения обязательств по облигациям.**
Облигации эмитента обеспечены залогом недвижимого имущества, принадлежащего ИООО «Микатон», общей стоимостью 75 011 400 000 (Семьдесят пять миллиардов одиннадцать миллионов четыреста тысяч) белорусских рублей.
- Период размещения облигаций.**
Дата начала размещения облигаций – 19.07.2013.
Дата окончания размещения облигаций – 03.07.2015.
- Место, время и порядок размещения облигаций.**
Проведение открытой продажи облигаций осуществляется эмитентом самостоятельно ежедневно (за исключением выходных дней (субботы и воскресенья), государственных праздников и праздничных дней, установленных и объявленных нерабочими в соответствии с законодательством Республики Беларусь) с 09.00 до 13.00 и с 14.00 до 17.00 по адресу: Республика Беларусь, г. Минск, ул. Радиальная, 54Б.
Открытая продажа облигаций осуществляется физическим и (или) юридическим лицам в соответствии с законодательством Республики Беларусь путем заключения соответствующего договора.

- Право эмитент должен передать владельцу облигаций жилое помещение, комплект ключей и документы на установленное оборудование.**
19.4. Владелец облигаций обязан осуществить перевод погашаемых облигаций на счет «депо» эмитента не позднее рабочего дня, следующего за днем перечисления на счет владельца облигаций (выплаты владельцу облигаций) денежных средств за погашаемые облигации, либо передачи ему соответствующего жилого помещения в жилом доме №4, по следующим реквизитам:
переводополучатель – ООО «ЗападИнвестСистемз», счет «депо» № 369-7876, раздел счета «депо» – 25;
депозитарий переводополучателя – ОАО «БПС-Сбербанк» – код 007, корсчет «депо» ЛОРФ 1000007, раздел счета – 00;
назначение перевода: перевод облигаций на счет «депо» эмитента в связи с их погашением.
19.5. После погашения облигаций эмитент в соответствии с законодательством Республики Беларусь уведомляет Департамент по ценным бумагам Министерства финансов Республики Беларусь о необходимости исключения из Государственного реестра ценных бумаг (аннулирования) облигаций данного выпуска.
19.6. Лица, ставшие владельцами облигаций в течение 30 (Тридцать) календарных дней до даты начала погашения облигаций, обязаны при приобретении облигаций уведомить эмитента о намерении получить при погашении облигаций их номинальную стоимость либо жилое помещение в жилом доме №4 путем представления эмитенту письменного заявления с приложением выписки со своего счета «депо», подтверждающей наличие требуемого количества облигаций и возможность их отчуждения (отсутствие ограничений, связанных с обременением облигаций обязательствами).
- Дата, на которую формируется реестр владельцев облигаций, либо порядок определения такой даты для целей погашения облигаций.**
Реестр владельцев облигаций формируется депозитарием эмитента за 5 рабочих дней до даты начала погашения облигаций, указанной в пункте 16 настоящей Краткой информации.
- Условия и порядок выкупа облигаций эмитентом до даты начала их погашения.**
В период обращения облигаций эмитент вправе осуществлять их выкуп у владельцев облигаций на основании договора купли-продажи, заключенного между эмитентом и владельцем облигаций, по цене, в сроки и на условиях, установленные данным договором.
Эмитент имеет право осуществлять дальнейшую реализацию выкупленных облигаций, осуществлять досрочное погашение выкупленных облигаций, а также совершать иные действия с выкупленными облигациями в соответствии с законодательством Республики Беларусь.
- Информация о порядке конвертации облигаций данного выпуска в облигации другого выпуска с более поздней датой погашения.**
22.1. Конвертация облигаций осуществляется на основании письменного согласия владельца облигаций с последующим заключением соответствующего договора.
22.2. Конвертация облигаций осуществляется эмитентом:
до даты окончания срока их обращения – в отношении владельцев облигаций, давших письменное согласие на конвертацию облигаций;
при их погашении – в отношении владельцев облигаций, давших письменное согласие на конвертацию облигаций, указанных в реестре владельцев облигаций, сформированном на дату, указанную в пункте 20 настоящей Краткой информации.
22.3. Конвертация облигаций осуществляется в течение следующего срока:
начало конвертации – после государственной регистрации жилищных облигаций нового выпуска, размещаемых путем конвертации облигаций данного выпуска; окончание конвертации – не позднее следующего дня после даты, указанной в пункте 16 настоящей Краткой информации.
22.4. Письменное согласие владельца Облигаций на их конвертацию должно быть представлено Эмитенту не позднее 5 рабочих дней до даты начала погашения облигаций, подтверждающее конвертацию.
22.5. Заключение соответствующих договоров между эмитентом и владельцем облигаций осуществляется не позднее дня, следующего за днем получения письменного согласия владельца облигаций на их конвертацию.
22.6. Владелец облигаций не позднее рабочего дня, следующего за днем зачисления на его счет «депо» жилищных облигаций эмитента, размещаемых путем конвертации облигаций данного выпуска, обязан осуществить перевод облигаций данного выпуска (погашаемых облигаций) на счет «депо» эмитента.
- Основания, по которым выпуск облигаций может быть признан несостоявшимся.**
Эмитент не устанавливает основания, по которым выпуск облигаций может быть признан несостоявшимся.
- Условия и порядок возврата средств инвесторам при запрещении выпуска облигаций Департаментом по ценным бумагам Министерства финансов Республики Беларусь.**
При запрещении выпуска облигаций Департаментом по ценным бумагам Министерства финансов Республики Беларусь эмитент обязан в месячный срок с момента получения уведомления о запрещении выпуска облигаций возвратить владельцам облигаций денежные средства, полученные в оплату размещенных облигаций, и письменно уведомить Департамент по ценным бумагам Министерства финансов Республики Беларусь о возврате указанных средств владельцам облигаций в полном объеме. Денежные средства возвращаются владельцам облигаций в безналичной форме в белорусских рублях.
- Дата и номер государственной регистрации облигаций.**
Облигации зарегистрированы Департаментом по ценным бумагам Министерства финансов Республики Беларусь 18 июля 2013 г.
Регистрационный номер: 5-200-02-1955.
- Информация о профессиональном участнике рынка ценных бумаг, услуги которого использовались при организации выпуска облигаций.**
Наименование: ОАО «БПС-Сбербанк».
Место нахождения: бульвар имени Мулявина, 6, 220005, г. Минск, Республика Беларусь.
Специальное разрешение (лицензия) на право осуществления профессиональной и биржевой деятельности по ценным бумагам №02200/5200-1246-1086, выдано Министерством финансов Республики Беларусь, действительно по 30 января 2022 года.
- Сведения о месте, времени и способе ознакомления с проспектом эмиссии облигаций.**
С более подробной информацией (проспектом эмиссии облигаций) можно ознакомиться по адресу: Республика Беларусь, г. Минск, ул. Радиальная, 54Б, ежедневно (за исключением выходных дней (субботы и воскресенья), государственных праздников и праздничных дней, установленных и объявленных нерабочими в соответствии с законодательством Республики Беларусь) с 09.00 до 13.00 и с 14.00 до 17.00 или по телефону 8 (017) 346 41 37.
- Порядок обращения облигаций.**
Обращение облигаций осуществляется среди физических и юридических лиц на внебиржевом и (или) биржевом рынке в порядке, установленном законодательством Республики Беларусь.
Для своевременного формирования депозитарием эмитента реестра владельцев облигаций сделки с облигациями на вторичном рынке прекращаются за 5 (Пять) рабочих дней до даты начала погашения (досрочного погашения) облигаций.
- Приобретение облигаций.**
Облигации имеют право приобретать (в процессе их размещения и обращения) юридические и (или) физические лица, заключившие с эмитентом договор (соглашение) в простой письменной форме, предусматривающий обязательства эмитента по строительству жилых помещений в жилом доме №4 владельцами облигаций. Оплата облигаций производится в безналичной форме в соответствии с законодательством Республики Беларусь.

Управлений эмитента А.А. Добровольский
Ответственный бухгалтер эмитента Л.Н. Хитрая

ОАО «Нафтан»
realizует на конкурсной основе (с повышением начальной цены) бывшее в употреблении неиспользуемое имущество:
- Киносъематель «Кеонтест 450 LF», дата выпуска 1983 г., дата ввода в эксплуатацию 1987 г., начальная цена – 18 900 000 белорусских рублей с НДС.
Состояние удовлетворительное.
Предложения принимаются по адресу: 211440, г. Новополоцк-1, ОАО «Нафтан», заводоуправление, каб. 101 с пометкой «Реализация неликвидов, кеонтест» до 15 августа 2013 года.
Извещение на проведение конкурса размещено на сайте www.naftan.by в разделе «Объявления».
Контактные телефоны: 8(0214) 55 78 85, 8(0214) 55 78 66, 8(0214) 55 79 07, (044) 758 08 33. УНП 300042199

Утеранные полисы страховой компании **ЗАСО «Промтрансинвест»** по добровольному страхованию от болезней и несчастных случаев на время поездки за границу формы 2РП, 2РН серии БА с № 0455001 по № 0455300 в количестве 300 штук; страховые свидетельства по обязательному страхованию гражданских ответственности владельцев транспортных средств на территории Республики Беларусь (договор внутреннего страхования) серии ВР с № 2856491 по № 2856540 в количестве 50 штук; квитанции о приеме наличных денежных средств (страховых взносов) формы 1-СУ серии КС с № 4104131 по № 4104160 в количестве 30 штук; страховые полисы Договор страхования, заключаемый с физическим лицом (форма 2РН), юридическим лицом или индивидуальным предпринимателем (форма 2РП) по страхованию иному, чем страхование жизни серии ПЕ с № 0085580 по № 0085589 в количестве 10 штук и с № 0085575 по № 0085579 в количестве 5 штук; карта международного моторного страхования (страховой сертификат «Зеленая карта») ВУ/07 с № 8834946 по № 8834975 в количестве 30 штук считать **недействительными.** УНП 100357923

ИЗВЕЩЕНИЕ О ПРОВЕДЕНИИ ПОВТОРНОГО АУКЦИОНА
Государственное предприятие «Минский областной центр инвестиций и приватизации» (организатор аукциона) по поручению Открытого акционерного общества «Борисовский пиццетор» (продавец) **ПРОВОДИТ ПОВТОРНЫЙ ОТКРЫТЫЙ АУКЦИОН** по продаже объектов недвижимого имущества в составе:

- Лот №1:** здание консервного склада продовольственной базы, инвентарный номер № 610/С-40321, общей площадью 1147,9 кв.м., расположено на земельном участке площадью 0,2144 га (предоставлен на праве постоянного пользования) по адресу: **Минская область, Борисовский район, д. Углы.** Начальная цена с НДС – 494 520 000 бел. руб. **(Стоимость снижена на 50%). Задаток 10% от начальной цены (49 452 000 бел. руб.).**
- Лот №2:** здание приемного пункта стеклотары №17, инвентарный номер № 610/С-43541, общей площадью 67 кв.м., расположено на земельном участке площадью 0,0516 га (предоставлен на праве постоянного пользования) по адресу: **Минская область, г. Борисов, ул. Тимирязева, 25.** Начальная цена с НДС – 92 160 000 бел. руб. **(Стоимость снижена на 50%). Задаток 10% от начальной цены (9 216 000 бел. руб.), перечисляется: резидентам РБ на р/с № 3012108260016 в ЦБУ № 701 ОАО «БПС-Сбербанк», БИК 153001369, г. Минск, УНП 690324015, государственное предприятие «Минский областной центр инвестиций и приватизации».**
Договор купли-продажи должен быть подписан в течение 5 (пяти) рабочих дней после проведения аукциона. Оплата за объект производится в течение 10 (десяти) банковских дней со дня проведения аукциона, если иное не предусмотрено договором купли-продажи.
Предыдущее извещение о проведении торгов опубликовано в газете «Звязда» от 11.06.2013.
Порядок проведения аукциона и оформления участия в торгах оговорен в условиях его проведения, размещенных на сайте организатора торгов www.rlt.by.
Аукцион состоится **30.07.2013** в 14.00 по адресу: г. Минск, ул. Чкалова, 5, каб. 324.
Заявления на участие и необходимые документы принимаются по **29.07.2013** до 12.00 по указанному адресу.
Тел.: (8017) 224 61 34, (8029) 102 21 17.

ИЗВЕЩЕНИЕ О ПРОВЕДЕНИИ АУКЦИОНА
Государственное предприятие «Минский областной центр инвестиций и приватизации» (организатор аукциона) по поручению учреждения «Музей «Замковий комплекс «Мир» (продавец) **ПРОВОДИТ ОТКРЫТЫЙ АУКЦИОН** по продаже права заключения договора аренды помещения ресторана и технологической пристройки, находящегося в собственности учреждения «Музей «Замковий комплекс «Мир».

Лот №1	Описание
Наименование Объекта (сведения о продаваемом имуществе)	Помещение ресторана и технологической пристройки в комплексе учреждения «Музей «Замковий комплекс «Мир»
Местонахождение Объекта	Гродненская область, Кореличский район, г.п. Мир, Ул. Красноармейская, д. 2
Земельный участок, на котором располагается Объект	24.8090 га
Срок договора аренды Объекта	3 года
Сведения о Продавце (наименование, УНП, юридический адрес, расчетный счет)	Учреждение «Музей «Замковий комплекс «Мир» 231444 Гродненская область, Кореличский район, г.п. Мир, ул. Красноармейская, д. 2, р/с бюджет. 3604905000013, в ЦБУ 411 филиала 413 ОАО «АСБ Беларусбанк» г.п. Кореличи, МФО 152101696, УНП 590201541. Тел. (801596) 2 82 73, 2 82 76
Начальная цена	17 348 500
Сумма задатка	10% (1 734 000)
Шаг аукциона	10%
Размер ежемесячной арендной платы за сдачу в аренду Объекта	27 680 220
Обременения, связанные с Объектом, земельным участком, на котором располагается Объект	Расположен в комплексе, который является памятником культуры
Условия (при наличии) продажи Объекта аукциона	не продается

Торги проходят в форме открытого аукциона на повышение начальной цены.
Ежемесячная арендная плата составляет 27 680 220 рублей. В дальнейшем в соответствии с подпунктом 2.1 пункта 2 Указа Президента Республики Беларусь от 29.03.2012 № 150 «О некоторых вопросах аренды и безвозмездного пользования имуществом» размер базовой арендной величины ежегодно устанавливается Советом Министров Республики Беларусь с учетом изменения индекса потребительских цен за предыдущий год по отношению к предшествующему и применяется с 1 апреля года, в котором он установлен.
Задаток 10% от начальной цены перечисляется: резидентам РБ на р/с № 3012108260016; в ЦБУ № 701 ОАО «БПС-Сбербанк», БИК 153001369, г. Минск, УНП 690324015, государственное предприятие «Минский областной центр инвестиций и приватизации».
Договор аренды должен быть заключен в течение 10 (десяти) рабочих дней со дня проведения аукциона. Фактические затраты на организацию и проведение аукциона возмещает победитель торгов (покупатель). Оплата за объект производится в течение 3 (трех) рабочих дней со дня проведения аукциона.
Порядок проведения аукциона и оформления участия в торгах оговорен в условиях его проведения, размещенных на сайте организатора торгов www.rlt.by. Аукцион состоится **23.08.2013** в 12.00 по адресу: г. Минск, ул. Чкалова, 5, каб. 324. Заявления на участие и необходимые документы принимаются по **22.08.2013** до 12.00 по указанному адресу.
Тел.: (8017) 224 61 34, (8029) 102 21 17.

БЯСПЕКА — СПРАВА АГУЛЬНАЯ

Службы выратавальных ведамстваў краін — членаў Арганізацыі Дагавора аб калектывнай бяспецы добра разумеюць усе пагрозы і выклікі, якія адбываюцца сёння ў свеце. Гэта падкрэсліў міністр па надзвычайных сітуацыях Беларусі Уладзімір Вашчанка на шостым пасяджэнні Кардынацыйнай рады па надзвычайных сітуацыях дзяржаў — членаў АДКБ, якое прайшло ў Гомелі:

— Некаторыя беды, якія адбываюцца ў свеце, не абыходзяць бокам і нашу рэспубліку. Таму на пасяджэнні абмярковаваліся пытанні ўзаемадзеяння выратавальных службаў краін-удзельніц АДКБ.

— У нас дзейнічае аб'яднаная навуковая рада, якая кардынуе навукова-тэхнічную дзейнасць. Цяпер інтэнсіўнымі тэмпамі развіваецца навука, і вельмі запатрабаваны навуковыя распрацоўкі па ўжыванні выратавальнымі падраздзяленнямі новых тэхналогій. Нашы навукальныя ўстановы цесна ўзаемадзейнічаюць, мы абменьваемся спецыялістамі, студэнтамі і пераймаем лепшыя вопыты. У нашых далейшых планах — супрацоўніцтва і вывучэнне новых узораў тэхнікі, абсталявання, тэхналогіі тушэння...

На пасяджэнні, удзел у якім прыняў генеральны сакратар АДКБ Мікалай Бардзюжа, разгледжаны праект плана мерапрыемстваў па рэалізацыі асноўных напрамкаў развіцця сістэмы калектывнага рэагавання на надзвычайныя сітуацыі, абмеркаваны праект механізму па рэалізацыі палажэння аб парадку рэагавання краін АДКБ на надзвычайныя сітуацыі, а таксама план вучэння і іншых сумесных мерапрыемстваў па адрпацоўцы ўзаемадзеяння ўпаўнаважаных органаў краін — членаў арганізацыі на наступны год. Дарчы, Беларусь перадае сваё старшынства ў Кардынацыйнай радзе па надзвычайных сітуацыях Казахстану.

Ірына АСТАШКЕВІЧ.

СЕЗОННЫМ РАБОТНИКАМ БАЛЬНІЧНЫ — ЗА ўВЕСЬ ПЕРЫЯД ЧАСОВАЙ НЕПРАЦАЗДОЛЬНАСЦІ

Часовым сезонным работнікам бальнічны ліст цяпер ачылаваецца за ўвесь перыяд часовай непрацаздольнасці да выздараўлення або ўстаўлення інваліднасці.

Нагадаем: раней дапамога гэтай катэгорыі грамадзян прызначалася не больш чым за 75 дзён працы.

— Гэтая норма прапісана ў новым Палажэнні аб парадку забеспячэння дапамагамі па часовай непрацаздольнасці па цяжарнасці і родах, якое ўступіла ў сілу 11 ліпеня гэтага года, — патлумачыў начальнік аддзела сацыяльнага страхавання Мінскага гарадскога ўпраўлення Фонду сацыяльнай абароны насельніцтва Аляксандр Шыманскі.

Спецыяліст таксама адзначыў, што работнікам, якія даглядаюць хворых дзяцей у перыяд працы і працягваюць догляд пасля звычэння, дапамога па часовай непрацаздольнасці ў сувязі з доглядам хворага дзіцяці пасля звычэння прызначацца не будзе.

«Мінск—Навіны»

ЗАБРУДЗІЛІ БЕРАГ У МАЛЯЎНІЧЫМ МЕСЦЫ

Супрацоўнікі Мядзельскай міжрэчнай інспекцыі аховы жывёльнага і расліннага свету пачалі адміністрацыйны працэс у дачыненні да прадпрыемства, якое забруджвала водаахоўную зону ракі Сервец ахдохамі вытворчасці этылавага спірту. Гэты забруджаны ўчастак знаходзіцца поблізу вёскі Будслаў. Маляўнічыя мясціны прывабліваюць турыстаў, а размяшчаны ў Будславе касцёл штогод прымае тысячы паломнікаў.

«Калі 100 кубаметраў ахдогаў было выліта на беразе прыкладна за сотні метраў ад ракі. Раней прадпрыемства адпраўляла іх на корм жывёле ў масцовы СВК. Аднак з наступленнем лета статак адправілі ў так званы «летні лагер» у аддалена месца, — распавяла падрабязнасці здарэння «Звяздзе» прас-сакратар Дзяржаўнай інспекцыі аховы жывёльнага і расліннага свету пры Прэзідэнце Рэспублікі Беларусь Вольга Грамовіч. — Шкоду, нанесеную прыродзе, дзяржінспектары ацанілі ў 26,7 мільёна рублёў, наколькі плошча забруджвання склала каля 1,7 тысячы квадратных метраў. Прадпрыемству прадлісана пачаць выплачваць шкоду цягам 15 дзён добраахвотна, інакш матэрыялы будучь перададзены ў гаспадарчы суд Мінскай вобласці. Парушальнікаў таксама абавязалі навесяці парадка каля ракі».

Сяргей РАСОЛЬКА.

МІНЧАНЕ З ПАЧАТКУ ЛЕТА ВЫПІЛІ КАЛЯ 200 ТОН КВАСУ

З пачатку лета мінчане выпілі 175 т квасу. Гэта на 5% больш, чым за аналагічны перыяд мінулага года. Пра гэта карэспандэнту агенцтва «Мінск—Навіны» паведамілі ў Галоўным упраўленні спажывецкага рынку (ГУСР) Мінгарвыканкама.

Найбольшы попыт на квас — у Маскоўскім і Партызанскім раёнах сталіцы.

— Сёння квас прадаецца больш чым у 1000 прадуктовых крамах. Напой рэалізуецца ў скверах, на тэрыторыях рынкаў горада і ў зонах масавага адпачынку насельніцтва. У горадзе створана амаль 400 пунктаў па продажы хлебага квасу з кег. Таксама ў Мінску размяшчаны 125 бочак з квасам, — расказалі спецыялісты ГУСР.

У сталіцы квас — дзве разнавіднасці — вырабляе прадпрыемства «Крыніца».

Юлія БАЛАКІРАВА, «Мінск—Навіны».

МЯДОВЫ ЗБОР

33,1 тоны таварнага мёду ўжо нарыхтавана ў гаспадарках лясной галіны сёлета. Гэта 33 працэнты ад запланаванага на бегчы год. У цэлым за апошняй пяць годў рэспубліцы абы мёду на галіне склаў 122,7 працэнта, канстатуюць у прэс-службе Міністэрства лясной гаспадаркі.

У рамках галіновай праграмы, разлічанай на 2011—2015 гады, гаспадаркі павялічваюць колькасць пчоласем'яў, праводзяць мерапрыемствы па паліяпшызнні племянных якасцяў, набываюць новыя вуллі, платформы для іх перавозкі.

У прыватнасці, сёлета лясгасы пры плане ў 1160 набылі 1231 пчоліную плодную матку. За паўгода гаспадаркі набылі 1044 вулля, а да канца года павінны набыць або вырабіць яшчэ амаль 400. Для набліжэння пчоласем'яў да крыніц медазбору лясгасы набылі 135 платформ для звест 22 запланаваных.

Зараз у лясгасам налічваецца ўжо 895 пчоласем'яў, за пяць гадоў, згодна з адпаведнай праграмай, іх колькасць плануецца дасягнуць да 9 773. У 2015 годзе на кожную пчоліную сям'ю запланавана атрымаць не менш за 20,5 кілаграма мёду.

Сяргей РАСОЛЬКА.

У суд Рэчыцкага раёна паступіла заява аб аб'яўленні памерлым грамадзяніна Хоцена Дамітрыя Сцяпанавіча. 1898 года нараджэння, месца нараджэння невядома, які пражываў у г. Рэчыца, вул. Хлуса (раней Лугавая), д. 10. Просьба да ўсіх грамадзян і юрыдычных асоб паведамаць у суд Рэчыцкага раёна на працягу двух месяцаў пасля публікацыі вядомага звесткі пра Хоцена Дамітрыя Сцяпанавіча.

На тэрмін, пазначаны ў публікацыі, вытворчасца па справе прыпыніць. На пастанову ў частцы прыпынення вытворчасці па справе можа быць пададзена прыватная скарга або прынесены прыватны пратэст у Гомельскі абласны суд на працягу 10 дзён.

У суд Рэчыцкага раёна паступіла заява аб аб'яўленні памерлай грамадзяніна Хоцэн Наталіі Давыдухы, дата і месца нараджэння невядома, якая пражывала ў г. Рэчыца, вул. Хлуса (раней Лугавая), д. 10. Просьба да ўсіх грамадзян і юрыдычных асоб паведамаць у суд Рэчыцкага раёна на працягу двух месяцаў пасля публікацыі вядомага звесткі пра Хоцэну Наталію Давыдуху.

На тэрмін, пазначаны ў публікацыі, вытворчасца па справе прыпыніць. На пастанову ў частцы прыпынення вытворчасці па справе можа быць пададзена прыватная скарга або прынесены прыватны пратэст у Гомельскі абласны суд на працягу 10 дзён.

ФАКТЫ

ПАДЗЕЛ

НАВІНЫ

ФАКТЫ

ПАДЗЕЛ

НАВІНЫ

«САЮЗНАЯ ДЗЯРЖАВА ЧАКАЕ ГРАМАДСКІХ ІНШЫЦЬ»

(Заканчэнне. Пачатак на 1-й стар.)
— **Моладзь сёння, пэўна, іначай глядзіць на прыярытэты, якія існавалі ў СССР?**

— Новае пакаленне не будзе адчуваць тое, што адчувалі, адчуваюць людзі, якія жылі ў адной дзяржаве — Расійскай імперыі ці Савецкім Саюзе. Але чалавек дапытлівы абавязкова акунецца ў гісторыю папярэдніх часін. Праз фільмы, кнігі, праўдзівыя падручнікі ён зазірэ далёка назад. Яму важна ў гэтым мінулым разгледзець сябе, бацькоў, дзядоў, прадзедаў. У некаторых краінах Азіі ў сям'і ведаюць свой радавод да сёмага калена. Успамінаю словы Аляксандра Сяргеевіча Пушкіна: «Два чужыя дивно близки нам! В них обретае сердце пишу! Любовь к родному пепелищу,/ Любовь к отеческим гробам!». Імкненне больш даведацца пра сваіх продкаў — гэта імкненне адкрыць месца і ролю сям'і ў гістарычным кантэксце.

А што да нашай моладзі, то яе павінны развіваць, выхоўваць не проста факты, а вобразы і сімвалы, магчыма, нават мастацкія з'явы. Вось у мяне, напрыклад, у школьныя гады было вельмі цымянае ўяўленне пра руска-японскую вайну 1904—1905 гг. Калі ж прачытаў «Порт-Артур», то ўбачыў зусім іншы свет, зразумей і боль, і трагедыю, і шмат аб чым задумаўся. Вялікая Айчынная вайна ад нас на адлегласці ў сямдзесят тры гады. Ад усяго грамадства залежыць, ці будуць нашчадкамі засвоены яе ўрокі. Мы павінны перадаць ім сапраўднае, праўдзівое асэнсаванне гэтай старонкі гісторыі.

Вялікая Айчынная вайна ад нас на адлегласці ў сямдзесят тры гады. Ад усяго грамадства залежыць, ці будуць нашчадкамі засвоены яе ўрокі. Мы павінны перадаць ім сапраўднае, праўдзівое асэнсаванне гэтай старонкі гісторыі.

— **Калі вы выступалі на VIII Беларуска-міжнародным медыафоруме, то заўважылі, што «... гісторыя-культурная спадчына — гэта адна са стратэгічных пераваг Беларусі ў Расіі, а таксама краін СНД». Сёння ў актыўнае грамадскае, палітычнае і эканамічнае жыццё ўступаюць людзі, якія не маюць непасрэднага вопыту жыцця ў адзіннай краіне. Ці значыць гэта, што мы можам страціць нашы стратэгічны перавагі?**

— Інструментарый Саюзнай дзяржавы не настолькі вялікі, каб вырашыць задачу па захаванні прыярытэтаў і пераваг, пра якія я гаварыў на форуме. Хутчэй, мы можам выконваць дапаможную ролю. Але і гэта таксама важна. Напрыклад, добра была прынята публікай кніга «Беларусы Масквы. XVII стагоддзе». Аказваецца, ураджэнцы Беларусі пакінулі шмат творчы след у Маскоўскай Крамлі, у Царскім палацы ў Каломенскім, Новаіерусалімска-манастырскі. Гэты сукупны беларуска-расійскі праект к'языз з'яўляецца добрым гістарычным, мастацкім сімвалам аднасіці народаў, аднасіці культур.

У маім жыцці шляхі часта перасякаліся з беларусамі, я бачыў іх у працы. Пры ацэнцы іх чалавечы і прафесійныя якасці нацыянальнасць ніколі не аддыгрывала для мяне ніякай ролі. Савецкі час прывучыў да таго, што шмат што з добрага ў асэнсаванні агульнага мы ўспрымалі як норму, а не як завабаву менавіта таго часу. Няўжо дрэнна, калі ў народах, няхай сабе зараз і раскіданых па розных дзяржавах, будзе захоўвацца прынцып унутранай салідарнасці! У постсавецкай прасторы, нават на расійскіх прасторах столькі моў, столькі нацыянальных культур... Толькі ў Да-

Расіянне едуць на будаўніцтва атамнай электрастанцыі ў Беларусі. А беларуска моладзь — на Ямал.

гестане гавораць амаль на дваццаці мовах...

— **Тэа калі не лічыць рускай...**
— Сапраўды. Жывуць жа там, у Дагестане, не толькі карэнныя нацыянальнасці, але і рускія, і беларусы таксама. Я ўжо не кажу пра прадстаўнікоў больш блізкіх федэратыўных фарміраванняў ці блізкіх каўказскіх краін.

У нас жа ёсць мова, якая дазваляе разумець адзін аднаго. У Еўропе, Еўрасаюзе няма агульнай мовы. Але ў іх ёсць ўзаемапарозумненне. Шлях стварэння суверэнных дзяржаў ужо пройдзены. Ні ў кога не выклікае сумненняў

разам, падтрымліваем адзін аднаго, у нас шмат агульнага не толькі ў мінулым, але і ў перспектыве.

— **Сёння назіраецца некаторы рост напружанасці ў адносінах паміж беларуска-расійскай і постсавецкай прасторай з аднаго боку і заходнімі краінамі з другога з пункту гледжання культурніцкіх і светапоглядных арыенціраў. На парадку дня ў Еўропе — пытанні гомасексуальнай шлюбав, стаўлення да дзядзеі, а так званай ювэнальнай юстыцыі, акцэнці гістарычнай ролі нацызму і савецкай дзяржавы і гэтак далей. Ці азначае гэта, што наша постсавецкая прастора адасабляецца ад Еўропы, разрывае з ёй адносіны ці мы ўсё ж з'яўляемся часткай Еўропы і прапаўваем хіба што толькі іншы погляд на перспектывы адзінай Еўропы?**

— Тут важна выразна разумець прыроду самых розных з'яў. Ёсць адчуванне, што многія з'явы аказаліся вытворнымі «тэорый маятніка». У 1990-я гг. шырока адчыніліся дзверы, больш адкрытымі сталі стасункі постсавецкай прасторы і іншага свету. Жыццё карэнным чынам пачало мяняцца. Гэта выявілася і ў адкрыцці намі Захаду.

З боку розных еўрапейскіх палітыкаў з'явілася такая павучальная манера зносін: «Вось у нас так, а вы рабіце, як Еўропа, еўрапейскай дзяржава». У многія постсавецкія краіны нават прыбылі дарэчы з чужога дагэтуль свету. З гадамі пачала ўзнікаць зваротная рэакцыя на саму Еўропу. Нашым людзям не дастаподы аказаліся некаторыя заходнія каштоўнасці, мы не навучаны гаварыць адно, а мець на ўвазе іншае. Як прыклад — размовы і практыка вакол ініцыятыў НАТА. Гавораць, што не будуць пашыраць НАТА, а на справе пашыраюць. Вось і ўзнікае ў народах Расіі і Беларусі ўнутраны пратэст.

Заходнікам раней верылі на слова. Цяпер іншая сітуацыя. Мы агледзеліся, шмат што зразумелі. Турбуе нас за ўласны нацыянальны менталітэт, за ўласныя справядленыя каштоўнасці. Адстойваем уласны маральныя прынцыпы.

— **Мы сёння назіраем, як Еўрапейскі саюз марудна, але па сутнасці, няўхільна, ідзе да сваёй цэнтралізацыі, як прынята гаварыць, федэралізацыі і усмі вынікаючымі наступствамі ў выглядзе, як мінімум, абмежавання суверанітэтаў краін, што ўваходзяць у яго. На ваш погляд, ці будзе і ў гэтым аспекце ў постсавецкай прасторы свой шлях, які адрозніваецца ад еўрапейскага?**

— Ёсць рэчы ўніверсальныя, якія звязаны з асаблівасцямі ўзгаднення

разам, падтрымліваем адзін аднаго, у нас шмат агульнага не толькі ў мінулым, але і ў перспектыве.

— **Сёння назіраецца некаторы рост напружанасці ў адносінах паміж беларуска-расійскай і постсавецкай прасторай з аднаго боку і заходнімі краінамі з другога з пункту гледжання культурніцкіх і светапоглядных арыенціраў. На парадку дня ў Еўропе — пытанні гомасексуальнай шлюбав, стаўлення да дзядзеі, а так званай ювэнальнай юстыцыі, акцэнці гістарычнай ролі нацызму і савецкай дзяржавы і гэтак далей. Ці азначае гэта, што наша постсавецкая прастора адасабляецца ад Еўропы, разрывае з ёй адносіны ці мы ўсё ж з'яўляемся часткай Еўропы і прапаўваем хіба што толькі іншы погляд на перспектывы адзінай Еўропы?**

— Тут важна выразна разумець прыроду самых розных з'яў. Ёсць адчуванне, што многія з'явы аказаліся вытворнымі «тэорый маятніка». У 1990-я гг. шырока адчыніліся дзверы, больш адкрытымі сталі стасункі постсавецкай прасторы і іншага свету. Жыццё карэнным чынам пачало мяняцца. Гэта выявілася і ў адкрыцці намі Захаду.

З боку розных еўрапейскіх палітыкаў з'явілася такая павучальная манера зносін: «Вось у нас так, а вы рабіце, як Еўропа, еўрапейскай дзяржава». У многія постсавецкія краіны нават прыбылі дарэчы з чужога дагэтуль свету. З гадамі пачала ўзнікаць зваротная рэакцыя на саму Еўропу. Нашым людзям не дастаподы аказаліся некаторыя заходнія каштоўнасці, мы не навучаны гаварыць адно, а мець на ўвазе іншае. Як прыклад — размовы і практыка вакол ініцыятыў НАТА. Гавораць, што не будуць пашыраць НАТА, а на справе пашыраюць. Вось і ўзнікае ў народах Расіі і Беларусі ўнутраны пратэст.

Заходнікам раней верылі на слова. Цяпер іншая сітуацыя. Мы агледзеліся, шмат што зразумелі. Турбуе нас за ўласны нацыянальны менталітэт, за ўласныя справядленыя каштоўнасці. Адстойваем уласны маральныя прынцыпы.

— **Мы сёння назіраем, як Еўрапейскі саюз марудна, але па сутнасці, няўхільна, ідзе да сваёй цэнтралізацыі, як прынята гаварыць, федэралізацыі і усмі вынікаючымі наступствамі ў выглядзе, як мінімум, абмежавання суверанітэтаў краін, што ўваходзяць у яго. На ваш погляд, ці будзе і ў гэтым аспекце ў постсавецкай прасторы свой шлях, які адрозніваецца ад еўрапейскага?**

— Ёсць рэчы ўніверсальныя, якія звязаны з асаблівасцямі ўзгаднення

эканамічных, палітычных і іншых інтэраў розных суб'ектаў. І перш за ўсё гэта — рэжым свабоднага прасоўвання тавараў. Аб'ядналіся — стварам гэты рэжым. А як іначай? Усе праблемы дзякуючы нараджэнню Мытнага саюза пераносцяцца на знешні перыметр. Ствараюцца наднацыянальныя органы. Іначай не атрымавалася. У свой час так аб'ядноўвалася, складалася ў адзінае цэлае Германія з асобных земляў. Цяпер — Еўрасаюз.

Мы павінны быць настроены на пазітыў. Што ў гістарычных зваротах, што ў аналізе сучасных практычных крокаў. Развіваем адносіны, здымаем спрэчкі — ужо добра.

Наднацыянальным інстытутам непабэжана павінны быць нададзены шэраг істотна важных функцый. Зрабілі адзін крок, агледзеліся: жадаем далей аб'ядноўвацца — дык і рухаемся далей у дасягненні агульных задач. Такому руху заўжды спадарожнічае пытанне: «А ці ўшчамляем мы пры гэтым суверанітэт?» Лічу, што суверанітэтам у цывільзаваным выбары перспектывы можна толькі добраахвотна падзяліцца. Тыя часіны, калі Іван Грознай дыктаваў, завадаў, даўно мінулі. Зараз кожны сам павінен гаварыць пра тое, гатовы ён у чымсьці ўступіць, каб нешта новае набыць, ці не гатовы. А калі нехта жадае па-старому жыць, то гэта не атрымаецца.

— **Кожная суверэнная дзяржава — гэта ў тым ліку і нацыянальная міфалогія. Ці магчыма, на ваш погляд, сёння стварыць агульную сімвалічную кропку, якія і стваралі б адзіную гісторыя-культурную спадчыну? Ці ёсць падобныя вопыты ў рабоце Пастаяннага камітэта Саюзнай дзяржавы?**

— Такія кропкі існуюць. Але яны не сёння ствараюцца, не сёння ўзнікаюць. Нам дапамагае агульны гістарычны вопыт. Так, гісторыя шматаліччана. Але часам здараецца, што выявляюцца з забыцця «патрэбныя» асобы і адбываецца іх абгаўленне.

У гісторыю трэба зазіраць уважліва, прадумана. Мы ўдзельнічаем у гістарычных спрэчках і вышухам. Але стараем сённяшняй інтарсоў ставіць вышэй за ўсё. Мы зараз, напрыклад, задумалі распрацаваць кнігу для пазакласнага чытання аб Саюзнай дзяржаве. Там будзе і раздзел, прысвечаны сугольнай гісторыі Расіі і Беларусі. У ёй аўтары, вучоныя і акрэсліць крыніцы нашай аднасіці. Дзеці, маладое пакаленне павінны ведаць усё аб Саюзнай дзяржаве, яе мінулае і сучаснае.

Мы павінны быць настроены на пазітыў. Што ў гістарычных зваротах, што ў аналізе сучасных практычных крокаў. Развіваем адносіны, здымаем спрэчкі — ужо добра. Стварам дэядзольны Мытны саюз — таксама добра. Думаем пра новыя інтэграцыйныя крокі — таксама стаўноча.

— **Адным з яркіх праектаў Саюзнай дзяржавы з'яўляецца Прэмія Саюзнай дзяржавы ў галіне літаратуры і мастацтва. У той жа час сёння няма пляцоўкі, на якой грамадскае, літаратурнае і ў цэлым культурнае жыццё адлюстравалася б ва ўсёй насычанасці і непарыўнасці. На ваш погляд, такія пляцоўкі патрэбны ў інфармацыйнай прасторы?**

— Часткова яны ўжо існуюць. Прэмія Саюзнай дзяржавы — цікавая з'ява ў прасторы зносін Беларусі і Расіі. Работы і тых, хто адзначаны прэміяй, і намінантаў на яе выклікаюць не прос-

та настальгію па пэўным часе. Такія творы з'яўляюцца адлюстраваннем жыцця, дзейсных працэсаў у культуры, мастацтва, літаратуры. На нашай агульнай прасторы — шмат знакавых імёнаў. Вазьміце, напрыклад, пісьменніка Данііла Гранаіна...

— **Варта ўспомніць, што яны супольна з Алесем Адамовічам пісалі, збіралі «Блакадную кнігу»...**

— Велікім мастакам аднолькава баць сэрца — і за трагедыі ў Беларусі, і за трагедыі і драмы ў Расіі... Прэмію ва ўсе часы яе існавання атрымлівалі людзі бясспрэчнай творчай і грамадскай рэпутацыі. Такія людзі, несумненна, ёсць ва ўсіх краінах СНД. Яны ажыццяўляюць працы за межы нацыянальнай прасторы. Узгадаем Чынгіза Айтматава. Уявіце сабе, які розгалас у Кыргызстане паўстагоддзе таму мелі яго творы пра каханне, пра выбар азіяцкай жанчыны, пра яе права на выбар. Зараз мы гаворым пра аўтара як чалавека свету, касмаполіта ў лепшым значэнні гэтага слова. Творы Чынгіза Айтматава, яго мастацкі ўчынак — усё гэта застаецца ў гісторыі літаратуры.

Такія яркія асобы, здольныя на працы, мы шукаем і пры вылучэнні на Прэмію Саюзнай дзяржавы. Важна, каб мастак разумеў: нават пры ўмове, што ў той ці іншай прасторы людзі думоўчэй іначай, з'яўляюцца носьбітамі іншых нацыянальных традыцый, але маральныя пошукі, выбар, духоўныя пакуты яго гераў падобныя па сваёй сутнасці.

Што да пляцоўкі, якая б адлюстроўвала і фармавала прэміі, і ўвогуле іншыя культурныя ініцыятывы Саюзнай дзяржавы, то патрэба ў гэтым ёсць. СМІ ў нас дастаткова. У тым ліку і тых, якія адлюстравваюць жыццё Саюзнай дзяржавы ва ўсіх праваках. Будучы новыя ініцыятывы — мы будзем толькі рады гэтайму.

Вялікім мастакам аднолькава баць сэрца — і за трагедыі ў Беларусі, і за трагедыі і драмы ў Расіі...

— **Вы неаднойчы выказваліся пра тое, што інтэграцыя павінна ажыццяўляцца не толькі на ўзроўні ўрадаў, дзяржаўных арганізацый, але і на ўзроўні грамадства. Што, на ваш погляд, неабходна зрабіць у Саюзнай дзяржаве ў бліжэйшы час у гэтым плане?**

— Стварэнне шырокай грамадскай думкі, вызначэнне ў грамадстве перспектывы Саюзнай дзяржавы — праца для ўсіх. Мы павінны ствараць умовы, сітуацыіна спрыяць развіццю падзей. Напяршы намы клопат — арганізацыя масавага стасунку. І не толькі на кангрэсах, семінарах, але і на алімпіядах школьнікаў, у арганізацыі студэнцкіх будаўнічых атрадаў. Расіянне едуць на будаўніцтва атамнай электрастанцыі ў Беларусі. А беларуска моладзь — на Ямал. Шмат цікавага мне давалася ўбачыць у беларускім лагера «Зубрань» на Нарачы. Парадавала, што ёсць шмат таленавітых дзяцей, якія заўтра будуць лідарамі навуцы ў Беларусі і Расіі, у Саюзнай дзяржаве.

Надчуна разам з вамі, з Выдавецкім домам «Звязда», мы падрыхтавалі зборнік кароткіх аповядаў маладых аўтараў — пераможцаў конкурсу «Мост дружбы». Гэта таксама ўнікальная пляцоўка для фарміравання грамадскай думкі. Так што чакаем ініцыятыў — і з Беларусі, і з Расіі.

Гутарыў Алес КАРЛЮКЕВІЧ.
Масква — Мінск

Што яшчэ ёсць пра беларусаў?

Нацыянальная культура анлайн

Ёсць ідэя ўсю гумантарную прастору Беларусі аб'яднаць у інтэрнэце. Павінен з'явіцца рэсурс (ці некалькі), якія акумулявалі б усё — пачынаючы ад мастацтва, гісторыі і заканчваючы адукацыяй і грамадскімі сувязямі. Такая перспектыва і зманлівая, і досыць нерэальна адначасова. Аднак калі за ажыццяўленне яе бярэцца Адам Мальдэўска, што вынік будзе.

Варта расказаць пра праект, які ўжо блізка да ажыццяўлення і таксама мае дачыненне да ўсёбеларускага культурнага аднаўлення. Наш народ досыць сціплы і свае культурныя дасягненні афішаваць не любіць. А калі паўны дзень выяжджае за мяжу і там працягвае рабіць штосьці значнае, мы паслухмяна гаджаемся з тым, што яго запісваюць у шэрагі знакамітых прадстаўнікоў чужой краіны. Аднак з такім становішчам спраў зусім не згодны ў Савецкай Федэральнай нацыянальна-культурнай аўтаноміі «Беларусы Расіі» і грамадскі аб'яднанні «Міжнародная асацыяцыя беларусістаў». Аўтарскі калектыў, што складаецца з прадстаўнікоў гэтых арганізацый, стварыў энцыклапедычны даведнік «Сузор'е беларускага памежжа: беларусы і народнае ў Беларусі ў суседніх краінах».

Аўтары адзначаюць, што для стварэння кнігі шмат гадоў карпатліва працавалі разам з беларусамі памежжа, куды, па іх словах, уваходзіць усё краіны, якія ўтварыліся на тэрыторыі былога СССР, а таксама Польшча. Розныя аўтары пісалі абагульняючыя артыкулы тыпу «Беларусы ў Польшчы», «Беларусы ў Расіі», «Беларусы на Украіне» — усю атрымалася каля 150 прац. Таксама каштоўным падаецца раздзел «Асоба», у якім змяшчаюцца матэрыялы пра нашых выдатных суродзічак, нашу «донатарскую кроў», якой сіпкавалі суседнія краіны і культуры на працягу XVI — XXI стагоддзяў і сілкуюцца цяпер — каля 1650 такіх матэрыялаў.

Усе артыкулы зараз знаходзяцца ў Інстытуце культуры Беларусі, завяршаецца іх уніфікацыя, падрыхтоўка да выдання.

Вяртаючыся да ідэі Адама Мальдэўска, якая была агучана напачатку і з'яўлялася ключовай на сустрэчы па абмеркаванні праекта «Інфарматызацыя беларускай гумантарнай прасторы», то варта разгарнуць справу збору звестак пра Беларусь культурную. Праўда, у якой форме гэта будзе рабіцца, пакуль да канца не вызначана. Нехта, верагодна, будзе акумуляваць звесткі па краязнаўстве, а таксама па літаратурных мясцінах. Адам Мальдэўска выказаў асабістае жаданне займацца зборам звестак па беларускіх дыяспарах. Крытык Ірына Шаўлякова-Барзенка, якая прадставіла Нацыянальны інстытут адукацыі, гатовая дапамагчы прасоўваць сваю «адукацыйна-крытычную» сферу.

Начальнік аддзела навукова-метадычнага забеспячэння дзейнасці па ахове гісторыка-культурнай спадчыны Інстытута культуры Беларусі Ала Сташкевіч была заклапочана, натуральна, пытаннем спадчыны. Яна распавяла, што ствараецца электронная база даных па нематэрыяльнай спадчыне беларусаў — гэта «Жывая спадчына Беларусі» (сайт www.livingheritage.by). Зараз актыўна распрацоўваецца англійскамоўны варыянт сайта. Там адлюстравана і тое, што ўжо ўнесена ў дзяржаўны спіс нематэрыяльнай спадчыны, і што яшчэ рыхтуецца да ўнесення. Планаўца стварыць і асобную базу даных па беларускіх каштоўнасцях, якія знаходзяцца па мяжой.

Як бачым, наша культура асыраджае, але досыць упэўнена становіцца на электронных, інфармацыйных рэйках. Час наспеў! Бо глабальнае павуцінне аблытае ўсіх і ўся. Па агульнасусветнай тэндэнцыі, у сродках масавай інфармацыі і інтэрнэце зараз шмат смешца і рознай лухты. Таму вялікі надзеі ўскладаюцца менавіта на культурніцкія СМІ — гэта літаральна адзіны спосаб запойніць галовы людзей чымсьці карысным.

Ніна ШЧАРБАЧЭВІЧ

Мясціны, знітаваныя з душой

Адметны лёс напатаў царкву Святога Міхаіла, якая была ў вёсцы Лучын Рагачоўскага раёна. Дарэчы, нават Караткевіч у «Ладзі распачы» ўзгадавае яе. Цыту: «Дыякан царквы святога Міхаіла, што ў Лучыне пад Рагачовам, запісаў у сваім летапісе, што таго года ў яго майскі дзень пралунаў рагачоўскімі вуліцамі страшны, як зямлятрэс, шматразовы грукат. І было гэта так, што немаўляты плакалі, сабакі вылі, як падчас зацьмення божага сонца, а каровы мыкалі жаласна і працягла...»

Гэтую царкву пабудавалі ў 1172 годзе смаленскі князь Рурык Расціславіч у гонар нараджэння сына Міхаіла і назваў я яго гонар. Пазней сын атрымаў у падарунак сам Лучын. Падкрэслі, што царква была старажытнай.

У 1562 годзе Лучын быў разрабаваны і спалены крымскімі татарамі. Царква даяўляло перабудоўваць. Новы будынак ствараўся падобным да мінулага. Так адбывалася неаднойчы.

Ужо нашмат пазней, у 1696 годзе, рагачоўскі староста выдаў загад аб замацаванні веруючых з блізкіх і далёкіх вёсак за двюма царквамі Рагачова. У Лучыне ж была свая царква, таму прыхаджане павінны былі хрысціцца дзяцей і ўступаць у шлюб у сваёй царкве.

Яна ўяўляла сабой вялікі будынак з двюма вежамі, увянчанымі пазалочанымі крыжамі. Заходняя вежа з'яўлялася званіцай, якая мела пяць званоў адзін менш за другі. У апошні, кажуць, ніколі не званілі. Гэта быў падарунак. Але чый — застаецца невядомым. Званіца мела чатыры нешасклівыя вокны — на поўдзень, поўнач, усход, захад. Яны зачыняліся акаціямі.

Знутры было намалевана блакітнае «неба» з зорачкамі, на вокнах і сценах — анёлы. Усюды віселі абразы. Муры і вертыкальныя слупы былі каменна-цаглянымі. Слупы зверху мелі бляшаныя накрывкі. Прамежжы паміж слупамі былі застаўлены драўлянымі бярвенцамі аднолькавай таўшчыні і прапушчаны.

За агароджай царквы раслі старыя ліпы. На адной з іх было гняздо буслоў, дзе кожны год выводзіліся буслаўняты. Другое гняздо чамусьці заўсёды пуставала. Сама царква знаходзілася на вельмі прыгожым месцы на ўсходзе Лучына, недалёка ад берага Дняпра. Ад-

соль, з вышыні, відаць і Днепр, і заўсёды — усход сонца. Думаецца, гэтае месца князь выбраў таму, што яго выхадзіла на ўсход. А абразы ў доме, як вядома, павінны размяшчацца на ўсходзе.

Вуліца, прылеглая да царквы, называлася «Сяло», а якая ішла ад царквы на захад — «Слабада». Апошняя выходзіла на «Шляху» і гэтае перакрываўнае называлася «Растанькі». Там «расставаліся», калі па «Шляху» працягваліся ў розныя бакі.

Цяпер царквы ў Лучыне няма і не ўяўляецца магчымым, каб яна была.

Царква ў Лучыне прастаяла да 1943 года. Вядома ж, у гэты час Лучын быў акупаваны немцамі. І яны тут збіраліся ўладарыць. Таму рашылі пабудавач мост праз Днепр і па левым беразе — поймавым, сталі масціць грэблю да Ходасяўскага лесу — гэта 7 кіламетраў. Высыкалі гаі, разбіралі хаты жыхароў. Нарэшце вырашылі і царкву ўзарваць, а патым разабраць на будматэрыялы. Што і зрабілі ў 1943 годзе. Бярвенні што з царквы, што з агароджы былі вельмі акуртаны апрацаваны — адно ў адно. Вось з гэтых бярвенцаў немцы і пабудавалі мост. Хто яшчэ бачыў яго, хоць і ў дзіцячым узросце, кажа, што быў ён вельмі прыгожым. І ўсе памянчэ менавіта тое, што бярвенцы былі вельмі прыгожыя, адно ў адно. Царква прастаяла 771 год і... ператварылася ў мост. Як паставіцца да такога моста — пытанне асобнае. Ці царква ў выглядзе моста, ці — мост з царквы — праіснаваў год.

ЦАРКВА... СТАЛА МОСТАМ

У 1944 годзе падчас аперацыі «Баграціён» артылерыйскім і авіяцыйным агнём Лучын быў зруйнаваны зямлі. З сотні дамоў умоўна ацэлена сем. І мост... з царквы... накіраваным агнём разнеслі на трэскі. І сплылі яны ў Чорнае мора. Яшчэ нейкі час стаялі пашкоджаныя палі, але з часам і яны сплылі... Тама вайны ў Лучыне — тэма асобная. Тут два разы стаяў фронт, два разы Лучын руйнаваўся. Зноў жа — дняпроўскі рубж — кожны бок стараўся на ім утрымацца.

Вось такі лёс адной са старажытнейшых царкваў — Лучынскай. Цяпер царквы ў Лучыне няма і не ўяўляецца магчымым, каб яна была. Мы ўжо не смаленскае княства, і няма смаленскага князя, каб пабудавалі.

Існуе толькі чарнавы малюнак лучын-

скай царквы. Яго «па памяці» маляваў Пятро Рыгоравіч Небераў. Ён быў чалавек разумны і пісьменны для свайго часу. Проста для сваіх нашчадкаў напісаў свае ўспаміны, сваё бачанне — аб жыцці даваенным — сваім і Лучына. Таксама намалюваў план даваеннага Лучына — дзе былі млыны, крупадзёркі, крыніцы, масты, нават калодзежы. Па малюнках Неберава вёска ўяўляецца вельмі цікавай і незвычайнай. Зраецца, 70 гадоў — для гісторыі не тармін, але нешта ўсё роўна знікае беззваротна, што ўзнавіць немагчыма. Таму ўсё, што засталася, — толькі гэты малюнак.

Соф'я КУСЯНKOBA.
Рагачоўскі раён

Гісторыя ў лёсах

БЕЛАРУСЫ Ў СІБРЫ: ДЫЯЛОГ ТУТЭЙШЫХ І ТАМТЭЙШЫХ,

або Родавая памяць — феномен нашай ментальнасці

Летася восенню Інстытут культуры Беларусі праводзіў міжнародны семінар для кіраўнікоў беларускіх грамадскіх арганізацый і цэнтраў беларускай культуры блізкага і далёкага замежжа. Присутнічала на ім і дырэктар Новасібірскага цэнтра беларускай культуры Ніна Васільеўна Кабанова, якая шмат расказвала пра тое, што робіць цэнтр па падтрымцы беларускай дыяспары і захаванні традыцый, якія ўзніклі на Беларусі і разам з дзядзямі былі перанесены ў далёкую Сібір на пачатку ХХ ст. На развітанне яна паабяцала запрасіць мяне ў Новасібірск з мэтай правядзення фальклорнай экспедыцыі па месцах кампактнага пражывання беларусаў-перасяленцаў.

У ВЁСКУ З НАЗВАЙ КАЎБАСА

І вось з 8 па 12 ліпеня мне пашчасціла ўпершыню апынуцца далёка за Уралам і з першай гадзіны доўгачаканай вандроўкі пачаць жывацца з памерамі таго краю, які некалі стаў прытулкам і надзеяй для многіх нашых землякоў.

Новасібірская зямля аказалася своеасаблівым Вавілонам, у межах якога пражываюць прадстаўнікі шматлікіх этнасаў: беларусы, украінцы, татары, немцы, эстонцы, а таксама рускія стараабрадцы, якія некалі шукалі паратунак на беларускіх землях, а затым разам з беларусамі і паехалі ў Сібір. Цікава тое, што перасяленцы з Беларусі аселі на поўнач і ад транссібірскай магістралі, там, дзе густыя лясы і непралазныя балоты (гэтыя мясціны былі блізкай душы нашых дзядоў), а вось перасяленцы з Украіны выбралі для гаспадарання зямлі на поўдзень ад магістралі, там, дзе ландшафт стэпава — у прадгор'і Алтайскага краю.

Напачатку нас чакала падарожжа ў вёску з цікавай назвай — Каўбаса, да якой мы ехалі 600 км па магістралі, затым 100 км на поўнач да раённага цэнтра Кыштоўка, а пасля яшчэ 70 км па такой дарозе, па якой пасля добрага дажджу на «АЗелі» з месца не зрушылі. Вёска занасаная беларусамі, якія прыехалі сюды на самым пачатку ХХ ст., у час сталінскай рэформы. У асноўным гэтыя былі выхадцы з Магілёўшчыны, таму галоўная вуліца вёскі так і называлася — Магілёўшчына. Некалі вёска была вялікай — каля 170 двароў. Людзі мелі прыстойную гаспадарку: па дзесьці коней, столькі ж кароў, вялікі статак авечак, ладны кавалек зямлі.

На наша пытанне аднаго таго, як у гэтых мясцінах трапілі іх продкі, нам расказалі наступнае: спачатку ў дарожку збіраліся некалькі чалавек з адной вёскі — ехалі ў разведку. Калі першапраходчы знаходзілі куток, які адпавядаў іх патрабаванням, яны адпраўлялі дадому аднаго-двух чалавек, якія збіралі каманду ахвотных, і тыя на конях рушылі ў дарожку. Некаторыя дабіраліся да сібірскай зямлі-абетаванай каля трох гадоў. Выразлі лес, чарвалі пні, апрацоўвалі зямлю, будавалі хаты, хлявы. Трэба сказаць, што вёска разрасталася па законах тых мясцін, адкуль людзі прыехалі сюды. Форма дахаў, прыцыпы канструавання падворкаў, арыентаванасць па баках свету, напрамак першай вуліцы — усё адпавядала законам канструавання космаса сваіх далёкіх продкаў. Адрознівалася ў вочы адзіная адметнасць: калі вуліцы беларускіх вёсак некалі былі вузкімі, то ў гэтым паселішчы яны шырыя, чым гарадскія праспекты. Адным словам — раздолле.

Вёска Каўбаса Кыштоўскага раёна Новасібірскай вобласці. Праскоўя Кірзеўна Булкава расказвае пра мясцовыя традыцыйныя этнакультурныя з Беларусі ІІ. Круку.

ІМ ЗАСТАЛАСЯ СПАДЧЫНА...

Зразумела, мяне, як спецыяліста ў галіне традыцыйнай культуры, перш за ўсё цікавіла, што адбывалася ў сям'ях беларусаў-перасяленцаў з той духоўнай спадчынай, якую іх дзяды прынеслі з сабой у далёкі край, які яны перадавалі ад пакалення да пакалення, які яе ўспрымае сённяшняе моладзь, узгаданая не толькі на сямейна-родавых каштоўнасцях, але і на тых, які фарміруюцца на клубных дыскатэках і прапануюцца інтэрнэт-прасторай.

Трэба адразу ж адзначыць, што працэсы культурнай трансфармацыі, якія вызначаюць эмест духоўнай прасторы на Беларусі, практычна цалкам тоесныя з адпаведнымі працэсамі, якія назіраюцца ў Сібіры. Напрыклад, у вёсцы Каўбаса жыве Рыжкова Надзея Міхайлаўна, якой зараз 92 гады і якая нарадзілася праз 6 гадоў пасля таго, як яе бацькі прыехалі на пастаяннае месца жыхарства ў Кыштоўскі раён. Нягледзячы на салідны ўзрост, на тое, што пачалі здаваць зрок і слых, бабуня захавала светлую памяць, з задавальненнем адказвала на нашы пытанні і

шчыра дзялілася сваімі ведамі. Больш за ўсё ўразіла веданне мноства лічылак, казак, шматлікіх дэталей абрадаў, з якімі яна сутыкнулася ў дзяцінстве, пераняла ад маці і бацькі і пранесла праз усё даўгавечнае жыццё.

Вельмі шмат інфармацыі даяўляло запісаць ад Праскоўі Кірзеўны Булкавай, 1932 г. н. Пазней да гутаркі далучыліся ўдзельнікі фальклорнага гурта «Зялёны». Асабліва актыўна нам дапамагала Паліна Міхайлаўна Сіцкова. Жанчыны падрабязна расказвалі пра святкаванне Каляд, Масленіцы, Пасхі. Пры гэтым падкрэслілі, што самым важным святкам для іх была Сёмуха. Асаблівае месца ў святковым календары беларускіх перасяленцаў займала Радаўніца: могілкі былі знакам вечнага далучэння да сібірскай зямлі, а вольныя ўшанавання, безумоўна, засталіся тыпова беларускімі.

Даволі шмат часу мы гаварылі пра традыцыйныя сялянскія стравы. Можна, відаць, смела сказаць, што сялянская кухня была тым трацім складнікам (пасля адзення і вонкавага аздаблення хаты), якая дакладна вызначала самаідэнтыфікацыю мясцовага насельніцтва. Стравы, сярэд якіх была кашаная капуста (сям'я ставіла да 18 вёдраў гэтай гародніны), грыбы, драпікі, яечня, пахлёбка, смажаная бульба, якію асыпалі каноплямі, піва з зорнага ўраджая — усё гэта засталася ў спадчыну ад беларускай этнакультурнай традыцыі.

ПРЫНЦЫП САМАЗАХАВАННЯ

На другі дзень мы праехалі амаль 300 км і патрапілі ў пасёлак Северны, вакол якога некалі існавалі яшчэ пяць вёсак з беларускім насельніцтвам. Але сёння гэтых вёсак ужо няма: людзі раз'ехаліся хто куды. Слухаў аповед пра жыццё гэтага анклава і міжволі ўспамінаў пачутае некалькі гадоў таму ў Кіраўскім раёне Магілёўскай вобласці. Там на працягу 300 гадоў існавалі 11 вёсак, у якіх жылі і працяваюць жыць рускія стараверы. У іх замкнёная, але самадастаткова сістэма. Іх дзеці не выходзілі замуж і не жаніліся з беларусамі, а для таго, каб пазбегнуць праблемы ўнутрыродавага кровазмяшчэння, яны вялі генеалагічныя кнігі і не дапускалі вяслелля паміж прадстаўнікамі аж да сёмага колена святства.

Фактычна тыя ж прыцыпы самазахавання былі характэрны і для беларусаў Новасібірскай вобласці. Да самага апошняга часу міжэтнічны шлюбаў практычна не фіксавалася.

У пасёлку Северны пабудаваны шыкоўны сацыяльна-культурны цэнтр, якім кіруе беларус Сяргей Рыгоравіч Восіпаў. У гуртку аматарскай творчасці разам з ім шчодро дзеляцца сваім талентам яго родны брат Іван Рыгоравіч, Кацярына Пятроўна Фінашкіна, Марыя Пятроўна Мулікава, Таццяна Анатольеўна Кулікова, Аўдэяна Васільеўна Дзямчыхіна, Сяргей Ермалаевіч Іваноў (якут па паходжанні), наршэц, Варвара Хартытоўна Рабчыкава (1935 г.н.), якію смела можна назваць самым ашчадным захавальнікам бацькоўскай спадчыны.

У 325 г. на Нікейскім саборы быў выпрацаваны алгарытм вызначэння даты святкавання Пасхі. Разам з тым, у беларусаў Сібіры існавала свая сістэма часовай прымеркаванасці шэрагу календарных свят. Напрыклад, жанчыны тлумачылі: «Мясоед не в часце бывае», аднак з кожным годам ён становіцца даўжэйшым і на трэці год сам працяглы. «На Масленіцу Месяц хоць ражок, але памакнець у масло!» — гэта значыць, што гэтае свята заўсёды прыпадае на маладзіц. «Пасха должна быць темная (значыць, яна святуюцца пасля змены квадры), а Радоніца — у светлом!».

Калыска роду Восіпаў, прывезеная з Беларусі. У ёй угадваецца 6 пакаленняў дзядзей.

Фальклорны калектыў пасёлка Северны Новасібірскай вобласці.

традыцый. Большасць гэтых людзей — нашчадкі тых беларусаў, якія прыехалі сюды з Віцебшчыны.

Трэба сказаць, што ў пасёлку жыўць прадстаўнікі розных этнасаў, таму і той фальклорны гурт, які сустракаў нас на парозе цэнтры, быў шматнацыянальны і выконваў песні і танцы беларускія і рускія. Энергетыку гэтага калектыўнага перадачы проста немагчыма. Калі яны спяваюць, то ствараецца ўражанне, што ты ра-

Той, хто жыве далёка ад сваёй радзімы, «мысліць» фібрамі душы. У іх памяць вымяраецца не плоскасцю «абы дзень да вечара» — яна больш аб'ёмная, генетычна маркіраваная, родавая. Мы — лісточкі на родавым дрэве, а яны — магутныя стволы.

зам з імі гартаеш старонкі далёкай і блізкай гісторыі, акупаешся ў светлае і адначасова сумнае рэчышча сялянскай долі, хочаш верыць у тое, што дабро заўсёды перамагае зло. А калі яны пускаяцца ў скокі, то ты перастаець дыхаць — бо незразумела, як ся-мідзесяцігадовыя кабеты могуць страціць адчуванне гравітацыі і літаральна папыліць над падлогай.

З гэтым гуртом мы доўга і дэталёва гаварылі пра сямейна-родавыя абрады: радзіны, вяслелле, пахаванне. Нам расказалі пра тое, як пераапрацалі някраску, я распыталі яе дзясуючую араты і пераліталі ў дзве жаночыя, якія зрачыныя сцэны прысутнічалі на другі дзень абрадавых падзей, калі пасля першай шлюбнай ночы трэба было гасцінам паведаміць, што нявеста аказалася цнатлівай. Мы занатавалі падрабязнае апісанне пахавальнага абрада. У гэтай сітуацыі не было роўных Варвара Хартытоўна. Яна расказвала і расказвала, удакладняючы мноства прадпісанняў і рэгламентацый. Было неча-

каны пачуць, што нябожчыка трэба было абавязкова пахаваць да паўдня, а жалобны стол распачаць да абедна. А вось дно трыны абавязкова ўсцілі лідцам бязрозы. Пытаюся: «А змай як было?» Аказваецца, для гэтага віселі спецыяльныя нарыхтаваныя венкі.

Аднак самай вялікай нечаканасцю была прапанова бабы Варушкі завітаць да яе ў гошці, дзе яна паабяцала расказаць пра загляд падтрыманне адзенне «ў далёкую дарожку» і пака-

завяць яго. Пра гэта мы нашам асобны артыкул. Цяпер жа хочацца звярнуць увагу толькі на адну акалічнасць. Бабуля дастала з куфэрка два кавалкі тканіны: адзін бялюткі, другі — крыжы жаўтаватага адцення. Аказваецца, гэта тая тканіна, якой нябожчыца будучы пакрываць паверх усюго. Пытаемся, чаму тканіна рознага колеру. 75-гадовая бабуля ўразіла сваім адказам: «А я сказала сваім: калі памру маладзейшай (маецца на ўвазе — да 80 гадоў), то накрывайце белым палатном. Нам расказалі пра тое, як пераапрацалі някраску, я распыталі яе дзясуючую араты і пераліталі ў дзве жаночыя, якія зрачыныя сцэны прысутнічалі на другі дзень абрадавых падзей, калі пасля першай шлюбнай ночы трэба было гасцінам паведаміць, што нявеста аказалася цнатлівай. Мы занатавалі падрабязнае апісанне пахавальнага абрада. У гэтай сітуацыі не было роўных Варвара Хартытоўна. Яна расказвала і расказвала, удакладняючы мноства прадпісанняў і рэгламентацый. Было неча-

...Чатыры гадзіны дарогі, пакуль на самалеце ляцелі ў Мінск, былі напоўнены разважаннямі. Я разумее:

з цягам часу эмоцыі улягваюцца, логіка возьме сваё і ты ўжо па-іншаму будзеш рабіць высновы. Аднак эню і эню перад вачыма праходзіла гісторыя свайго народа, уваасобленая ў лёсах канкрэтных людзей, гучала званам-надзеяй адвечная ідэя «людзкіх звацаў», дзея якой, аказваецца, можна было тры гады ехаць на падводах у чужы край са спадзяваннем, што там энюдзень прытулак Нябёсаў і гаротны кавалек зямлі, які ўсцешыць душу і дасць волю думкам.

Падчас дарогі бясонца выплываў з памяці рэфрэн-развітанне. Калі мы пакідалі культурны цэнтр, бабуні абнялі нас на дарожку і напісалі: «Перадйце прывітанне Беларусаў!» Я не сцяпеў і шчыра выпаліў: «Бабулечкі, даражаныя, якой Беларусі перадаць прывітанне? Вы ж там ніколі не былі, вы ж яе не ведаеце!» А ў адказ прагучала вечнае надзеіна-безнадзеінае: «Бацька та ціпа пра яе расказаў! Ды там жа і наша радня засталася. Як хацелася б яе пабачыць!»

Шкада, што сёння мы мыслім катэгорыямі матэрыяльна апрадмечанымі. А той, хто жыве далёка ад сваёй радзімы, «мысліць» фібрамі душы. У іх памяць вымяраецца не плоскасцю «абы дзень да вечара» — яна больш аб'ёмная, генетычна маркіраваная, родавая. Мы — лісточкі на родавым дрэве, а яны — магутныя стволы. Іх памяць — гэта канал з мінулага ў будучыню, прычым ён пастаянна актуалізаваўся. Мы ж купаемся ў лагодзе сваёй Бацькаўшчыны, таму часам не разумеем гэтай Боскай атлеанасці і лёсавы перавая.

Для таго каб разумець сваю абранасць на гэтай зямлі, трэба часцей сустракацца з тымі, хто марыць і спадзяецца падыхаць гэтым паветрам, выпіць кубачак вады і памаліцца ў пояс нашай роднай мяклянцы.

Янка КРУК

